Эхэ найхан чөтагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1995 ИЮЛЬ 22
Зунай дунда хара морин
Нарын 25
СУББОТО
гарагай 7
№ 135 (19229)
Газетын сэн
Хэлсээтэ сэн

Адууна малда—элбэг тэжээл

ҺҮРИНҮҮДЫЕ ЖЭРЫЛГЭХЭ ХАҺА

Энэ зунаймнай тэн июль нара эхинтээ хойшо хура бороогүй, ехэл халуун үдэрнүүдтэй байба. Зарималдаа үдын халуунда термометрэй тэмдэгэй 30—32 градус хүрэхэдэнь иланганаа хээрэ талада худэлжэ байһан зондо, тэ'эшэгүй гэхээр болоно.

Теэд яахабши?! Адууна малай эдихэ үбһэн гээшэмнай нимэл ааяма халуунай хаһада хара хүлһэ нилээд лэ адхаруулжа абтадаг ха юм даа.

Мүнөө жэлдэ манай худөө ажахын кооперативайхид, аймагай бусад ажахынууд үбһэндөө хээрэ ороно ааб, тиихэдэнь бидэ ороходби гэжэ хүлеэжэ байнагүй, бүхы юумээ саг соонь бэлдээд, бүри июлиин эхеэр зарим газарайнгаа ногоо сабшажа эхилээ юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, жэл бүхэндэ эун хожомшог болохо бүри хура бороо ходо ороод, үбһэ ёһоор абхуулдаггүй гүбэ даа. Мүнөөшье ходо тэнгэри сэлмэг байтараа, гэнгэ бүрхэжэ, бороо ехээр ороо эхилхэдээшье болоно аабза. Хэн мэдэбэ.

Эгээн түрүүлэн Хүндэлэн гэжэ газарта олон жэлэй ногоо тариһан сабшаланда Д. Ц. Аюшеевэй даадаг бригада косилкануудаа табижа эхилээ һэн. Ногооной сабшагдаһаар 3-4 хоноод байхада, энэ халуунда үбһэн яһалал хатажа үрдээ. Тиимэһээ июлиин арбаадаар эдэнэр үбһээ тармажа баалнууд болгоод, түсхай пресс-подборщигоор тэрэнээ хуряажа, тюгүүд болгон багсаржа захалһан байна.

Эндэ залуу механизатор Владимир Дремухин хэдэн хүбүүдые хүтэлбэрилжэ худэлдэг. Жэшээлхэдэ, трактарист Мүнхэ Пурбуевай сабшагдаһан ногоо ута баалнууд болгон монсогойлходонь, Владимир Дремухин хажуудаа Александр Золтуевтай МТЗ түхэлэй трактортa шагтагалһан пресс-подборщигоор баалтай үбһэ суглуулжа монсогор-монсогоо тюгүүд болгон унагаана. Нүгөөдэ трактарист Виктор Нырендоржиев Станислав Бадмаевтай хамта үшөө хоёр хүбүүдэр тэдэ тюгүүдые ехэ аарба тэргэдэ ашажа зөөнэ. Саашань тэрэ үбһээ сарай нарабша доро абаашажа сомодог юм.

Тус звено Хүндэлэнэй 53 гектар сабшалангай үбһэ хуряажа дүүргээд, Олзондо ногоо сабшажа эхилбэ.

Энэ үедэ Олоной сабшалан дээрэ Пурбэ Гомбоевой хүтэлбэрилдэг звено баһал түрүүшын һүри бодхообо. Манай ажахын хоёр звено эндэ бүхыдэнь 500 гектар сабшалангай ногоо сабшажа абаха юм. Гильбэрэ тосхонһоо Олзон хүрэтэр, тойрожо ошоходо, гушаад-дүшөөд модо болодог. Тиимэһээ энээнэй хоорондо урагша хоёшоо ябажа сагаа һалгаагүйнь, машина, техникын түлишэ дэмы галдахагүйн тула үбһэнэднай хээрын станда байрлажа худэлхые шиидээ. Энээнэй ашаар ажалнайшье урагшаа түргэн ябаха. Наратай сэлмэг үдэрнүүдэй тогтоод байгаа һаань. Отзоной сабшалангай үбһэн 25—30 үдэр соо хуряагдажа абтахал ёһотой.

Бүхы дээрээ кооперативта энэ жэлдэ 800 улүүгэй гектар газарай ногоон сабшагдаха, хуряагдаха зэргэтэй. Тэрэнэй—650 гектарыень бидэ өөһэдөө сабшахабди. Даб дээрэ хаража үзэхэдэ, бүхы сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 15—16 центнер үбһэн абтаха аабза гэжэ һанахаар. Тиигээ һаань, байгша ондо адарынь 11 мянган центнер үбһэтэй үбэлжөөндэ ороохо арга бин. Мүнөөдэр багаажа үзахадэмнай, энэ үбһэн кооперативта үбэлжүүлэгдэхэ 200 һү һаалиин үнеэд болон буруу, тугал, хонид, хурьгадтамнай хүсэд хуряхэл ёһотой. Гадна мүнөө худэлэмрилгэшэдэй ажалай түлөөһэн гол түлэб мүнгөөр бэшэ, үйлэдбэрилэгдэһэн продукциар түлэгдэгэ болоһон хадань үбһэшэд хуряжа абаһан үбһэнэйнгөө 20 процентые өөһэдөө абаха болоно. Бэшэ үлүү гараһан үбһээ ондоо тээшэнь худалдахадамчай хамаагүй болохо ааб даа.

Энээн дээрэһээ звенонууд аргын байбал, ехэ үбһэ нөөсэлөө һаа, өөһэдтөө, үмсынгөө малда ехэ үбһэтэй байхабди гэжэ мэдэхэдээ яһалал оролдожо худэлнэ. Дээрэ хэлэгдэһэнэй ёһоор, бүхы сабшалангай 150 гектарынь фермэнүүдтэ, һүргуулиин багшанарта, хүн зондо хубаагданхай. Тэдэнэр баһал нигээд энэ газарайнгаа үбһэ сабшажа, хуряагаа эхилхэнь ааб даа.

Нүгөө талдаараа, һаяын хүрэ бороогүй сэлмэг, халуун байһанда звенонууд үбһээ һайн шанартайгаар, сэл хүхөөр абахые оролдожо байһаниинь ойлгосотой. Энэ туршалтэй бригадирнууд Доржо Аюшеев, Пурбэ Гомбоев, Мүн үнинэй механизатор Бата Бимбаевич Будажапов гэгшэд худэлмэришөдэйнгөө ажалые ехэл наринаар хинана.

Үбһэ сабшажа эхилһэн түрүүшын худэрһөө косилкатай агрегадуудые жолоодогшод Сандэлэг Бадмаев, Алексей Дандаров, Александр Батомункуев, тиихэдэ мүн үнинэй трактарист Бата Бимбаевич Будажапов гэгшэд муу бэшээр худэлнэ гэжэ тэмдэглэхээр. Гэбэшье хуушарһан техникэ һаһал эбдэржэ һаатуулхала һанана даа. Механизаторнууд бригадирнуудтаяа хамта тэдэнээ байра дээрэнь зааһабритаад ябана гээшэ.

Үбһэшэдые эдеэ хоолоор таһалдуулхагүй гэжэ бидэнэр шадалаараа оролдоноби. Энээнһээ баһал ажалай бүтээсэ нилээд дулдыдаха ха юм.

Тобшолон хэлэхэдэ, эгээл мүнөө ногоо һайсал унагааха, хатааха, үбһэ түргэн хуряажа, һүринүүдые нилээд жэрылгэхэл хаһа байна. Гэбэшье ходо нимэ халуун байнгүй, хаа-яа бороо ороо, үлэгшэ сабшалангаймнай ногоо һайн болгоо һаань, баһал зохид бэлэй.

П. ЧИМИТОВ.
Ивалгын аймагай худөө ажахын «Гильбэрэ» кооперативэй түрүүлэгшэ.

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

ХҮНЭЙ ЗЭРГЭ ХҮН БОЛГОХО

...о, амаржа байһан хүүгэдхэйгаар клубтаа ябадаг бо... дээрээ 500 гаран үхибүүд ...ябана. Олонхидоо Улаан-...и, 42-дохи, 43-дахи квартал...хибүүдтэй ажалаа ябуулдаг...н 5-һаа (18 үдэр соо) хүүгэдэ...нэгдэжэ, муу байдалтай, ...й зоной үхибүүд амараа.

...г арбан хүүгэдтэй Батоболовтын түлөөһэгүйгөөр ...айда ябадаг юм. Соций аша туһаар 7 хүүгэд ...р ябаа. Харин 9 үхибүүн ...н түлбэрийн 20 процентыда таһаг түлөө. Тиигэжэ 16 үхибүүн миинтэ шахуу ...гнагдаа.

...л, хүүгэдэй талмайда 1 ...н үхибүүнэй путевко 28 ...хэригтэ юм. Үгытэй, туй зарим айлай үхибүүдахин эдеэлхэншье хэды Жэшээнь, архинша айлбүүе тон һайнаар холлуулУлаан-Удын 56-дахи һүрводо үхибүүднай эдеэлээ, хоол бэлдэһэн столовын ...ярые" хүргэнэбди.

...дружба», «Прогресс» кинород драмын, хүүгэдэй ...хибүүдээ абаашажа, кили зүжэг гү харуулдагби. ...бүридхэлдэ абтаһан 35 ...й клубта ябадаг. Би өө...а талаһаа харюусалгатай ...йноо хулиган ааша гарйра байдалтай, милициин ...йдаг үхибүүдэй гэрэмрысөөн. Владагар, хөөрэлдэдэг, гэртэнь

...гайтай, муу тулюур эрхэ ...нбүүдые клубайнгаа крукецинүүдтэ ябуулха гэжэ Хүүгэдэйнгээ ажабайдакоошье болишоһон, архинамхи татадаг айлнуудай ...аагаа зобожо ошохош даа ...р гэхээр байдалтай, эдихэ ...эргэхин байхал. Үхибүүлха гэжэ оролдон, энэ жэл ...ые ажалда абаабди. Хара ...г болошоһон хоёр хүбүүльгээжэ, эмшэлээбди.

...й үдэшэндөө дежурлажа, ...агбди. Илангаяа хүүгэдэй ...үдэшын дискотекэ үнгэрл журам шангадхаагүйдэ

...й хүтэлбэрилэгшэд Ната...на Цыренова, Людмила ... Гыргешкинова, Татьяна ...рмакова клубайнгаа дий түлөө һанаата болодог ...ынеевна Хурхесова гэгн 25 үхибүүдэ абаад, ...да ошожо амараа. Авто...кошье (ехэ үнэтэй бшуу) ...лектричкээр үхибүүдтээ ...л дээрэ сэнгээ, наадаа.

...үхибүүмнай гэхэдэ, Ба...3 наһатай Баатар хүбүүн ...гар дээрээ үргэжэ ябажа, ...атр ошодогби. Уран зу...о (хүтэлбэрилэгшэнь Еле... Цыремпилова) үхибүүд ...ябадаг. Мүнөө газаа тен...наби. Бүхы юумэн үнэ...й наадаха наадан үсөөн. ...ун яһа зууха» гээд лэ ...ордынеевнамнай 16-дахи ...га Тансия Яковлевна Поболковада ошодог. Клубайнгаа байра зааһабарилха бага сага мүнгэ олоод, бүхы зааһабарилгаяа өөһэдөөл хэжэ гаранабди. Оройдоол һарын 170 мянган түхэриг абаад худэлхэдэш, ехэ хүндэ байна. Гэбэшье үхибүүдтэй худэлжэ һураад, ондоо ажалда һуужа шадахагүйл хаб гэжэ һанагшаб.

Хүүгэдтэй хамта гүйлдэжэ, харайлдажа һурашоо ха юмбиб даа. Эдэ үхибүүдай ехэ болоходоо, маанадаа һайхан үгөөр дурсаха, хүнэй зэргэ хүн болохо байха гэжэ найдахаш. Сэхэ харгыһаа хадуурхаяа һанаһан (хулгай хэдэг, архи, тамхи намнадаг, хулиган аашатай) хүүгэдые бага наһандань зүб мүртэнь оруулха гэһэн нангин уялгатайбди гэжэ һанахадаа, аша туһатай ажалтайбди гэжэ сэгнэхэш.

Үнэхөөрөө, «хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо унаганһаа» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй ха юм. Үхибүүдгэ һайнаар хандахадаш, тэдэшни бэлэй һайн харюутай, һайн хариулсаатай байдаг шуу. Тиигээдшье гэртэхинһээ баяр баясхалан шагнажа байхадашни, хэды зохид байдаг бэ!

Хүн нэрээ нэрлүүлхэ хүүгэдые хүмүүжүүлхэ, һайхан хэрэгтэ зоригжуулха, сүлөө сагыень һониноолтойгоор үнгэргүүлхэ гэһэн үүргэтэй бидэнэр бүхы хүсэл оролдолгоёо үхибүүдтэ, тэдэнэй ажабайдалда, сүлөө сагта зорюулнабди.

15 жэлэй саана би багшын институт дүүргэжэ, хүүгэдтэй хубн заяагаа холбоһондоо баяртай байдагби. Хүүгэдэй олон эмхинүүд (хүүгэдэй саадууд) мүнгэгүйнөө боложо, хаагдажа байһаниинь голхормоор. Тиимэһээ мүнөө үедэ хүүгэдэй клубуудай үүргын улам дээшэлһэниинь ойлгосотой.

Хүүгэдгээ жаргалтай ажабайдал, ерээдүйе хангаха гол уялга, харюусалга гансашье бидэндэ, багшанарта, даалгагдаха бэшэ, нэн түрүүн гэртэхиндэнь даалгагдаха ёһотой. Ямар үрэһэ тариһабибди, ямараар хүүгэдые хүмүүжүүлнэбибди, тэрээнһээ ерээдүйн ажабайдал дулдыдаха гэжэ бү мартая.

Дулма ХАНХАРОВА.
Улаан-Удын 41-дэхи кварталда оршодог «Эллада» клубай социальна асуудалаар ажалладаг багша.

ШУБУУШАДАЙМНАЙ ОРОЛДОЛГО

МҮНӨӨ хаанашье—худөөгэй ажахынуудта, мүн эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг түсхай предприятинуудташье, худэлжэ байһан зондо булганда хүнгэн бэшэ гэжэ мэдэнэбди. Мүнгэн таһалдаха, дугалдахаһаа эхилээд, хашаха юумэн олон. Үйлэдбэридэ хэрэгтэй зайн галай элшэ хүсэн, элдэб түлишэ гэхэ мэтэ хэды үнэтэй боложо байна гээшэб!

Иимэ орёо бэрхэтэй байдалай тохёолдоошье һаа, манай фабрикын олонхи шубуушад урма зоригоо хухараагүй, яһалал оролдосотой худэлжэ байна. Үндэгэлхэ тахяануудые харуулһалдаг манай 9 цехэй олонхинь үндэгэ муу бэшээр абана. Эндэ гэр бүлөөрөө худэлдэг Алексей Иванович болон Александра Васильевна Власовтаниие онсолон 'нэрлэжэ болоно. Эдэнэр хоёр хүн 24 мянган тахла харуулһалжа, үнгэрһэн жэлдэ хамтадань 4 миллион шахуу үндэгэ абаа гэхэ гү, али эмэ тахяа бүриһөө 274 үндэгэ суглуулһан байна. Тус цехэйхи хуушан тахяануудаа мяханда тушаагаад, мүнөө саашадаа үндэгэлхэ эмэ дальбараануудые абаад дэгжээжэ, томо болгожо байнхай.

Тэрэшэлэн шубуушад Тамара Пургина, Борис Косулин гэгшэдэй цехтэ нёдондо 5 миллион үндэгэн абгаа юм. Мүнөөшье тэдэнэр үдэр бүри олохон лэ үндэгэ суглуулна. Бусад цехүүд соо-ноо үндэгэ олоор абадаг Владимир Шлапаков, Галина Колмакова, үсхэбэрилэгдэхэ эмэ тахяануудые харуулһалдаг Саламанида Федорова гэгшэдые баһал магтахаар байна.

Шубуунай бусад фабрикануудай тэжээлээр дуталдажа, һүүлэй үедэ үндэгэ абахаяа болёод байхада, ганцал манай фабрика городой зоние үндэгөөр хангажа байна. Эндэ фабрикын дирекци, илангаяа директор В. Г. Дондоков, ахамад зоотехник Т. Н. Мархаев гэгшэдэй оролдолгоор, эмхидхэлэй худэлмэри зүбөөр ябуулжа шадаһанайнь ашаар, тээрмын комбинадһаа абтаһан тэжээлдэ бидэ өөһэдөө элдэб шэмэтэ тэжээл—загаһанай тоно, минеральна зүйлнүүдые холилсожо, шубуудаа эдихэ юумээр ехэ таһалдуулнагүйбди.

О. ПАВЛОВА,
Улаан-Удын шубуунай фабрикын бригадир.

Үндэр бүтээсэтэйгээр...

Ивалгын аймагай «Халюута» хамтаралай ажахын механизаторнууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ оробоор долоо хоноод байна. Онһожоруулгадамаг бригадые Зоя Доржиевна Цыденова хүтэлбэрилнэ. Бригададань дүн хамта 11 хүн худэлнэ.

Ивалга һууринһаа наада 4—5 модоной газарта харгын хойто талада Зүүн-Гол гэжэ 120 гектар үзэсхэлэн гоё нуга сабшаланай урда захада үбһэшэдэй отог харагдана. Механизаторнууд гурбадахи һүриеэ нюруулжа, туха сүлөөгүй байба. Тракторай хоёр тармуур, үбһэ урбуулан һэлихэ, бухал шэрэхэ түхеэрэлгэнүүд хатанхай үбһэ обоо-собоо түлхеэд, һүринүүд тээшэ яаралтай дабшана. Тээ саанахана трактор гурбан косилкаар удхэн ногоо хиргана. Томо һүри нюруулжа байһан тогоошон Сергей Ишигеев үнинэй луговод Валентин Каратуев хоёрой худэлхые хажуу талаһаа ажаглан харахада урматай. Юундэб гэхэдэ, дуршэлтэйшье, хүсэтэйшье хүнүүд һүриеэ норохогүйгөөр нюруулжа, һүрилдэг түхеэрэлгэдэ үрдигдэнгүй худэлнэ бшуу.

— Бригадын гэшүүд булта залуу хүбүүд, үгэ дууламгай, урагшаа һанаатай. Эндэ бригадын аха захатан Юрий Арсаланович Тэлин жэшээ харуулна. Наһанай амаралтада гараашье һаа, тракторай тармуурта ядамаггүй худэлнэ. Бидэ мүнөө 270 центнер һайн шанартай үбһэ һүрилөөд байнабди. Даалгаданан 270 гектар сабшалан дээрэһээ бүхыдөө 6000 центнер үбһэ һүрилжэ абаха хүсэлэн бин.

Үглөөгүүр ажалдаа 7 сагта ерээд, үдэшын 10 болотор худэлнэбди. Үдэртөө дүрбэ дахин хоол баринабди. Эдеэ хоолнай яһала һайн. Тогоошон— залуу хүбүүн Сергей Ишигеев, амтатай эдеэ шанахадаа, тон бэрхэ юм,—гээд, бригадир З. Д. Цыденова хөөрөө һэн.

Тракторай косилкада Виталий Мельник, Евгений Безродный, тракторай тармуурта Юрий Котлаков, Эдуард Козулин, бухал түлхидэг түхеэрэлгэдэ Алексей Головин, Саян Цыденов, һүри бодхоодог түхеэрэлгэдэ Цырен Чимитов болон бусад үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана.

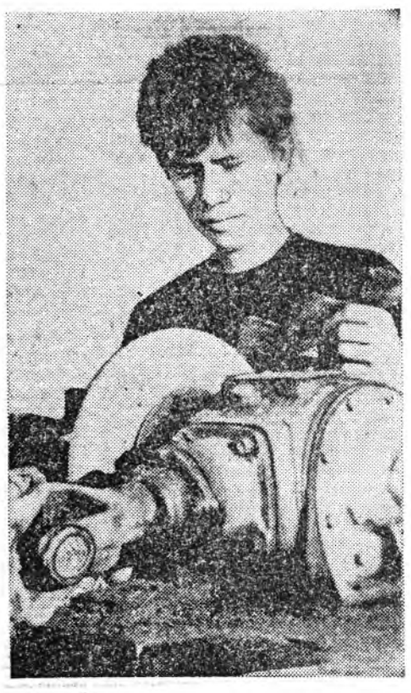

С. БАЛДУЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: үбһэн һүрилэгдэнэ; үбһэ сабшагша Виталий Мельник.

Авторай фото.

УРАН ГАРТАНИИЕ ХҮЛЕЭНЭБДИ

Зүүн Сибириин түрэнэй соёлой болон искусствын академиин искусствын теори болон түүхэ үзэдэг кафедрын доцент, түүхын эрдэмэй кандидат, Р. Д. БАДМАЕВА. ТАИ манай тусхайта корреспондент Т. НИМВУЕВАЙ хэһэн хөөрэлдөөе танай һонорто дурадхахамнай.

— Ранса Дашиевна, хүндэ, хүшэр байдалтайшье һаа, үндэлэтэнэй хэлэн, урданайнь соёл, гэгээрэл тээшэ анхарал хандуулдаг боложо байна саг гэжэ һанадагби. Танай худэлжэ байдаг соёлой оолон искусствын академидэ буряад арадай соёлые нэргээхэ, оюутадые үндэлэн түүхэтэйгээ холбоотойгоор хүмүүжүүлхэ талаар ямар худэлмэри хэгдэнэ гээшэб?

— Шэнэ сагай шэнжэдэ зоной дадажа, нютагай үндэһэтэнэй түүхэ, соёлой зүйлнүүдэй мартагдажа эхилһэн мүнөө үедэ бодото нюураа мартажархингүй, арадайнгаа урлал, бэлиг шадабари, һайн һайхан заншалые илангаяа залуу үетэндөө дамжуулха эрмэлзэл олоной дунда дэлгэржэ эхилэнхэй. Үндэһэн арадуудай жэнхэни соёлой хүгжэлтын үндэр хэмжээндэ даб дээрэ хүрэхэ, мэдэрхэ аргагүй байнабди. Эрдэм шэнжэлгэ, гэгээрэл, үйлэдбэри болон ажабайдалдамнайшье энэ талаар дутуу дунданууд бии ааб даа.

Энээнние хараада абажа, Зүүн Сибириин түрэнэй соёлой болон искусствын академи «Декоративно-прикладное искусство и народные ремесла» гэһэн мэргэжэлээр үндэһэн арадай гар урлал хэхэ бэлигтэй оюутадые үнгэрэгшэ һуралсалай жэлнээ һургажа эхилээ гээшэ.

— Тэдэнэр ямар юумэ үзэнэ, хэд боложо гараха болоноб?

— Түрэхын бэлиг шадабаритай, дүрэтэй хүүгүүд лэ энэ мэргэжэлдэ дээдэ шатын эрдэм мэдэсэтэй, гүйсэд һургуулитай хүмүүд боложо гараха гэбэл, ехэ алдуу болохогүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ оороһон 12 оюутад түрүүшынгээ жэлдэ арадай гар урлалай түүхэтэй танилсаа. Ород (шэмээшэг), буряад, ортон яһатадай хэр угһаа хэрэглэжэ байһан урлалтай танилсаа. Арһан, үйһэн, мүнгэн, алтан гэхэ мэтэ элдэб зүйлнүүдээр бүтээхэ арга боломжыень ойлгожо абаа. Саарһан болон модон дээрэ даража, дүрсыень гаргаха хэбүүдые модоор хэжэ һураа. Эрэ, эхэнэр хүнэй хубсаһанай гоёолтонуудые, хутагын хуй, хэтэ гэхэ мэтэ мүнгэн зүйлнүүдэй бүтээгдэхэ зураг-уудые хэнэ. Мүн уһан, тоһон, шэрэнүүдые буйлуулжа зуража һурана.

М. Доржиев, Ж. Дылыков гэгшэдэй модон дээрэ һинлэһэн дүрсэ хүрэг (модон скульптура), хэһэн ажалынь мүнөөшье институтадаймнай выставкэдэ табигданхай, харагдадай онсо анхарал татажа байдаг.

С. Мухарданов гар урлалай багша болохо, С. Петрова, С. Цыденова, Э. Холхоева гэгшэд хубсаһанай түхэл янзануудые саашадаа зохёогшод болохо шэглэлгэйгээр һурана. Үсөөхэнөөршье һаа, хүн бүхэнэй өөрын онсо шэнжые бадарган хүгжөөжэ, уран шадабаритай, шанарай талаар һайн, дээдэ мэргэжэлтэй болгожо табихын тула мэргэжэлтэ багшанар худэлнэ гэшэ. Эдэнэрнайл республикымнай үндэһэн арадуудай гар урлалые хүгжөөхэ, зааха түрүүшын гол мэргэжэлтэд боложо гараха юм.

— Саашадаа энэ мэргэжэлээр оюутадые һургаха юм гү?

— Мүнөө жэлдэ 15 оюутадые шэлэжэ абаха зоригготойбди. Тиихэдээ нэн түрүүн оюутантай хөөрэлдэжэ, эрдэм мэдэсэ, өөрынь шадабариие тодоруулжа, дээдэ һургуулида ородог гуримаар шалгажа абахабди. Үшөө нэгэ хэлэхэ юумэн гэхэдэ, һургуулимнай түлбэритэй гэжэ һануулха шухала. Түрүүшын жэлдэ һураһанай түлөө 4 миллион түхэриг түлэхэ ёһотой. 5 жэлэй туршада һуража, дээдэ һургуули түгэсхэхэ болоно.

— Мүнөө дээдэ һургуулинуудта орохын түлөө шалгалтанууд эхилэнхэй гээшэ. Һониндоо энэ материал толилторнай шэлэжэ абалгатнай дүүрэшоод байхагүй гү?

— Үгы ёһотой. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, һуралсалай түлөө түлбэри илангаяа шадал багатай зондо һаад хэхэ. Хоёрдохёор, гар урлалда дүйтэй, уран шадабаритай хүн нютаг бүхэндэ хургаа даража тоолохоор ха юм. Гурбадахяар, түрэлхиин дүрэгүй һаа, гар урлал бүтээжэ шадахагүйнь мэдээжэ. Ушар тиимэһээ мүнөө жэлэй һуралсалай эхин болотор, август соошье һургуулида орохо аргатай байха.

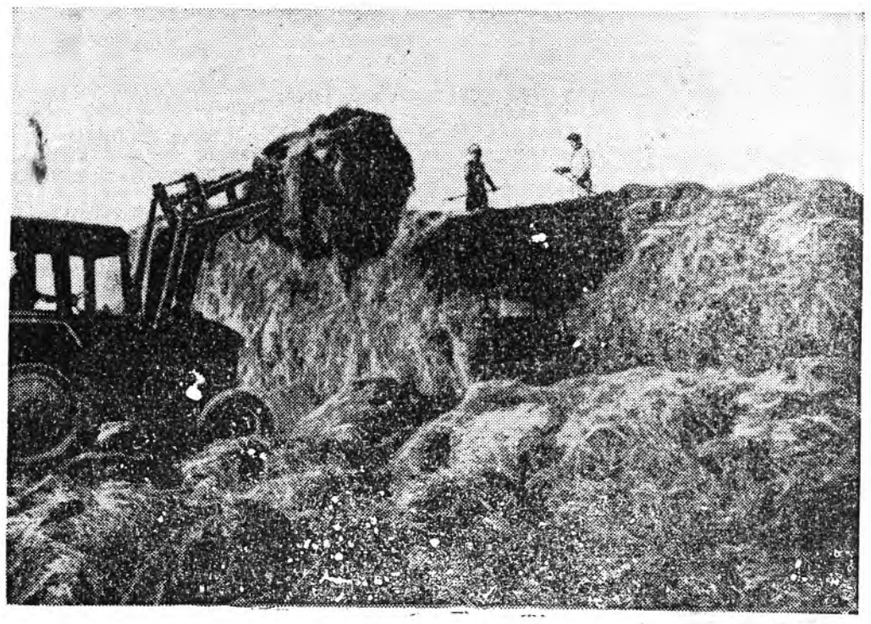

УНШАГТЫ ТАНИЛСАГТЫ:

2-дохи нюурта. «Буряад Республикын Правительство тухай». Буряад Республикын Хуули.

3-дахи нюурта. Гарагай долооной үдэр гаража байдаг хуудаһан. Д. Бальжинимаев: «Зөөри — шүүдэр, бэс— һүүдэр». Уншагшадай туршалганууд. С. Бахлаев: «Табан үнгын һолонго татаба». Жороо үгэнүүд.

4-дэхи нюурта. «Байгал шадарай нютагуудта» — амаралтын үдэрэй тусхай хуудаһан.

5 оной июлин
ТОБШОХ
ХҮНГЭН АТЛ
түрүү һуури з
мүрысөөн ha
Петербург хотод
Россин Федера
область, хиз
республикануудай
"спортын хатан
хабаадаһан бо
республикаһаа эн
хабаадаһан доло
соohоо 'уласхоо
спортын масте
Федотов, Натал
гэгшэд хоёрдохи
эзэлжэ, мүнгэ
шагнагдаа.
10 мянган мет
Буряадай багшан
оюутан Сергей
шахуу зайда түр
һүүлшын 400 ме
түлөөлэгшэ у
классай спортын
Хайруллинда гар
һуури эзэлбэ. Тии
энэ зайе 38 минут
гаталжа, 0,03 сек
байха юм. Эхэ
энэл зайда
урилдаанда Сан
хотын түлөөлэгш
классай спорты
Кашапова илал
Соломинская 32 м
сагтайгаар хоёр
эзэлһэн байха юм
классай спортынм
Данчинова таба
Гараба. Эдэнэр б
4-дэ Шкутартхот
дэлхэйн чемпиор
солодо хүртэбэ.
Уласхооронд
спортын масс
Соломинская ha
үнгэргэгдэнэн
уласхооронды
хабаадаһан бай
түрүүшын үдэр за
секунда соо га
туйлаба. Һүүлээр
секунда сагта
медаляар шагнагде
Коммерческ
уласхооронды
Франциде үнгэрг
мүрысөөндэ Анас
хабаадана. Хэд
үнгэрхэдэ, тэрэ И
лэ иимэ мүрысөөн
юм.
БОКС. Тайск
гэй түрүү һуури
мүрысөөн. Вла
үнгэрбэ. Үндэр
спортсменүүд ма
нэрэ хүндые хам
Тиихэдээ дэлхэй
мүнгэн медаляа
уласхооронды к
мастер Баяр Дым
мастернууд Баато
Валерий Санжи
һайнаар мүры
өөһэдынгөө шэгн
СНГ-гэй чемпион
Б-М
олон Прави
Республикын республ
ографида газетэ хэблэ
ктерэйнь телефон: 2-4
эхи номертойгоор бү
абтанхай.
Заказ №134.
2, секретариадай - 2-60
эй болон һүргуулинуу
компьютернэ түбэй - 2

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВО ТУХАЙ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

Тус Хуули Буряад Республикын Правительствын бүридэлые, эрхэ мэдэлые, ажал ябуулгын гуримые, Буряад Республикын социально-экономическа хүгжэлтын бүхы һалбаринуудта гүрэнэй политика ханган бэелүүлхэ талаар гүрэнэй засагай бусад зургаануудтай, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудтай тэрэнэй харилсаае тодорхойлдог.

I бүлэг. ЮРЭНХЫ ДҮРИМҮҮД

Статья 1. Буряад Республикын Правительство— Буряад Республикын гүйсэдхэхэ засагай зургаан

Буряад Республикын Правительство (саашадаа— Правительство) Буряад Республика дотор гүйсэдхэхэ засаг бэелүүлдэг, Буряад Республикын гүйсэдхэхэ засагай бусад зургаануудай үгээ ойлголсоһон ажал ябуулгые хангадаг гүрэнэй засагай саг үргэлжэ хүдэлдэг хамтын зургаан мүн.

Нэгэн доро Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшэ болодог Буряад Республикын Президент Правительствые толгойлдог.

Буряад Республикын Конституцяар, Буряад Республикын Хуулинуудаар тэрэнэй эрхэ мэдэлдэ олгогдоһон асуудалнуудые Правительство шидхэхэ эрхэтэй.

Правительство хуули гаргаха үүсхэлэй эрхэтэй.

Правительство юридическэ нюур болодог, гербтэй тамгатай.

Статья 2. Буряад Республикын Правительствын ажал ябуулгын хуулита үндэһэ һуури

Россин Федерациин Конституцитай, Буряад Республикын Конституцитай, Федеральна Хуулинуудтай, Буряад Республикын Хуулинуудтай, Россин Федерациин Президентын болон Россин Федерациин Правительствын актнуудтай, Буряад Республикын Президентын болон Буряад Республикын Арадай Хуралай актнуудтай тааралдуулан зохилдуулжа, Правительство ажалаа ябуулдаг.

Статья 3. Буряад Республикын Правительствын ажал ябуулгын гол ёһонууд

Правительство өөрынгөө ажал ябуулгада Буряад Республикын Конституцитай зохилдуулан, Буряад Республикын арадай засагай, бүрин эрхэтэ байдалай, хуули ёһоной, засагуудые хубаарилгын, олондо мэдээсэжэ байлгын ба Буряад Республикын Арадай Хуралай урда тоосолгын гол ёһонуудаар хүтэлбэрилэгдэдэг.

Статья 4. Хуулинуудые гүйсэдхэн бэелүүлгые эмхидхэхэ талаар Буряад Республикын Правительствын ажал ябуулга

Россин Федерациин ба Буряад Республикын хамтын эрхэ мэдэлэй эүйлнүүдэй талаар Россин Федерациин эрхэ мэдэлэй, Россин Федерациин эрхэ түлөөлэгэнүүдэй хэмжээгээр Правительство Россин Федерациин гүйсэдхэхэ засагай зургаануудай ниитэ байгууламжада ородог, эрхэ мэдэлэйнгээ хэмжээгээр Россин Федерациин ба Буряад Республикын хуулинуудые, Россин Федерациин Президентын, Россин Федерациин Правительствын актнуудые, Буряад Республикын Президентын, Буряад Республикын Арадай Хуралай актнуудые Буряад Республикын гүйсэдхэхэ засагай зургаануудай гүйсэдхэн бэелүүлгые эмхидхэдэг, хинадаг, тэдэнние хазагайруулгые усадхаха талаар хэмжээнүүдые абадаг.

II бүлэг. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН БҮРИДЭЛ БА ЭМХИДХЭН БҮРИДХЭЛГЫН ГУРИМ

Статья 5. Буряад Республикын Правительствын бүридэл

Правительствын бүридэлдэ Правительствын Түрүүлэгшэ, Правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо болон орлогшонор, Хэрэгүүдые эрхилэгшэ, министрнүүд болон Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр ородог.

Статья 6. Буряад Республикын Правительствын гэшүүдые томилолго ба сүлөөлэлгэ

Правительствын гэшүүд Буряад Республикын Арадай Хуралай зүбшөөлөөр Буряад Республикын Президентээр томилогдодог, Буряад Республикын Президентын зууршалга дурадхалаар Буряад Республикын Арадай Хуралаар сүлөөлэгдэдэг.

Министрнүүд болон Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр хүсэндөө байһан хуулитай зохилдуулагдажа, тушаалнуудтаа томилогдодог, тэдээнһээ сүлөөлэгдэдэг.

Статья 7. Буряад Республикын Правительствын эрхэ түлөөлэлгэнүүдэй болзор

Правительство Буряад Республикын Президентын эрхэ түлөөлэлгэнүүдэй болзорой хэмжээгээр ажалаа ябуулдаг, Буряад Республикын шэнээр һунгагдаһан Президентын урда эрхэ түлөөлэгнүүдээ буулгадаг, тиихдээ тэрэнэй даалгабаряар Правительствын шэнэ бүридэлэй эмхидхэн бүридүүлэгдэтэр уялгануудаа бэелүүлдэг.

Статья 8. Буряад Республикын Правительствын гэшүүдэй тушаалһаа буулга

Правительствын гэшүүн тушаалһаа бууха эрхэтэй.

Буряад Республикын Президент Правительствын гэшүүнэй тушаалһаа бууха тухай асуудалые Буряад Республикын Арадай Хуралай урда табидаг.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Правительствын гэшүүнние тушаалһаань буулгаха гү, али арсаха тухай шидхэбэри абатар Правительствын гэшүүн уялгануудаа гүйсэдхэн бэелүүлдэг.

Правительствын гэшүүнние тушаалһаань буулгахые арсаа гээшэ һаань, Буряад Республикын Президент хуулжалжалдэ республиканска бюджедэй гүйсэдхэл тухай Правительствын дурадхаһан тоосоое, энэ жэлдэ бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое, ерэхэ жэлэй республиканска бюджедэй проектые Россин Федерациин ба Буряад Республикын хүсэндөө байһан бюджедэй хуулинуудтай зохилдуулан, Буряад Республикын Арадай Хурал бэелүүлдэг.

Статья 12. Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай эрилтэнүүдтэ харюунууд.

Буряад Республикын гүйсэдхэхэ засагай зургаануудай эрхэ мэдэлдэ үгтэһэн Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай эрилтэнүүдтэ, хандалгануудта Правительство гү, али Правительствын гэшүүн Буряад Республикын хууляар тогтоогдоһон гуримай ёһоор, аман үгөөр гү, али бэшэгээр харюунуудые үгэдэг.

Статья 13. Буряад Республикын Арадан Хуралай Советэй, комитедүүдтэй болон комиссинуудтай Буряад Республикын Правительствын харилсаануд

Правительствын эрхэ мэдэлэй асуудалнуудаар Буряад Республикын Арадай Хуралай Советэй, комитедүүдэй болон комиссинуудай зууршалгануудые, дурадхалнуудые Правительство хаража үзэдэг, зүбшэн хэлсэлгын үрэ дүнгүүд тухай, абтаһан хэмжээнүүд тухай Буряад Республикын хуулиар тогтоогдоһон гуримаар тэдээндэ мэдээсэдэг.

Статья 14. Асуудалнуудые Буряад Республикын Арадай Хуралай хаража үзэлгэдэ республикын Правительствын гэшүүдэй хаһаадалга

Правительствын гэшүүд гү, али Правительстваар этигэмжэлэгдэнэн хүнүүд Буряад Республикын Арадай Хуралай, тэрэнэй Советэй, комитедүүдэй болон комиссинуудай заседанинуудта, мүн парламентска шагналгануудта хабаадаха эрхэтэй.

Правительствын болон тэрэнэй зарим гэшүүдэй ажал ябуулга тушаа асуудалнуудые Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай табяад байгаа гэшэ һаань, Правительствын Түрүүлэгшэ болон Правительствын гэшүүд эдэ асуудалнуудаар шухала ойлгууламжануудые депутадуудһаа абаха эрхэтэй.

IV бүлэг. РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ПРАВИТЕЛЬСТВАТАЙ, РОССИН ФЕДЕРАЦИИН СУБЬЕКТНҮҮДЭЙ ГҮЙСЭДХЭХЭ ЗАСАГАЙ ЗУРГААНУУДТАЙ, БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН НЮТАГАЙ ӨӨҺЭДЫГӨӨ ХҮТЭЛБЭРИЛГЫН ЗУРГААНУУДТАЙ, НИИТЫН НЭГЭДЭЛНҮҮДТЭЙ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХАРИЛСААНУУД

Статья 15. Россин Федерациин Правительствата Буряад Республикын Правительствын харилсаануд

Хэлсээнүүдэй үндэһөөр Правительство тэрэнэй эрхэ түлөөлэгэнүүдэй зарим хуби бэелүүлгые Россин Федерациин Правительствahаа абаха эрхэтэй.

Хэрбээ энээнэй Россин Федерациин Конституцида, Буряад Республикын Конституцида, Федеральна хуулинуудта, Буряад Республикын хуулинуудта зүришөөгүй һаань, Правительство өөрынгөө эрхэ түлөөлэгнүүдэй зарим хуби бэелүүлхыень хэлсээнүүдэй үндэһөөр Россин Федерациин Правительствада дамжуулха эрхэтэй.

Россин Федерациин Правительство болон Федеральна гүйсэдхэхэ засагай зургаануудтай Правительствын эрхэ мэдэлдэ хамаарагдаха ёһогүй. Буряад Республикын эрхэнүүдые хазагайруулһан Россин Федерациин Правительствын ба Федеральна гүйсэдхэхэ засагай зургаануудай шидхэбэринүүд Правительстваар Россин Федерациин Президентдэ, Россин Федерациин Конституционно Сүүдтэ. Россин Федерациин Дээдэ Арбитражна Сүүдтэ тэдэнэй эрхэ мэдэлтэй зохилдуулан, гомдол барихa аргатай.

Федеральна программануудые, хамтын проектнүүдые, нютагууд хоорондын удха шакартай зорилгонуудые бэелүүлгэдэ Буряад Республикын хабаадаха гурим тухай хамтаараа эрхилэлгын зүйлнүүдээр дурадхалнуудаа Правительство эрхэ түлөөлэгэнүүдэйнгээ хэмжээгээр Россин Федерациин Правительствада оруулха эрхэтэй.

Статья 16. Россин Федерациин субъектнүүдэй гүйсэдхэхэ засагай зургаануудтай Правительствын харилсаануд

Россин Федерациин субъектнүүдэй гүйсэдхэхэ засагай зургаануудтай Правительствын харилсаануд Буряад Республикын аша туһые хангадаг хэлсээнүүдээр, договорнуудаар тодорхойлогдодог.

Правительствын болон Россин Федерациин субъектнүүдэй гүйсэдхэхэ засагай зургаануудай хоорондохи арсалдаануд, үгээ ойлголсоогүй ябадалнууд Россин Федерациин хуулиар болон хэлсээнүүдээр тогтоогдоһон гуримаар шидхэгдэдэг.

Статья 17. Буряад Республикын нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудтай Правительствын харилсаануд

Правительство эрхэ түлөөлэгэнүүдэйнгээ хэмжээгээр нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудтай ажал ябуулгаа нийлүүлэн нэгэдүүлдэг, Буряад Республикын аймагууд болон хотонуудай экономическа ба социальна хүгжэлтые үргэлжэ дээрэнь хангадаг.

Правительство эрхэ түлөөлэгэнүүдэйнгээ хэмжээгээр:

— Буряад Республикын нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудта мүнгэн һангай ба бусад туһламжа үзүүлдэг, эдэ зургаануудай эрхэ мэдэлэй асуудалнуудаар шухала үүргэ нүлөө үзүүлдэг;

— Буряад Республикын нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай ажал ябуулгые залан хүтэлбэрилгые бэелүүлдэг;

— Буряад Республикын нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай худэлмэриилэгшэдые бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлдэг;

— Правительствын эрхэ мэдэлдэ олгогдоһон асуудалнуудаар, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай асуудалнуудаар дурадхалнуудые хаража үзэдэг;

— энэ асуудалые зохихо сүүдэй шидхэтэр, хэрбээ актнуудайнь Россин Федерациин Конституцида, Буряад Республикын Конституцида, Федеральна хуулинуудта, Буряад Республикын хуулинуудта, Россин Федерациин Президентын, Россин Федерациин Правительствын актнуудта, Буряад Республикын Президентын болон Буряад Республикын Правительствын, Буряад Республикын Арадай Хуралай актнуудта зүришөө гээшэ һаань, нютагай захиргаанай актнуудые зогсоохо эрхэтэй;

— тэдэнние бэелүүлхынь тула хэлсээнүүдэй үндэһөөр материальна ба мүнгэн һангай шухала хэрэгсэлнүүдые дамжуулгатайгаар эрхэ түлөөлэгэнүүдэйнгээ зарим хубие Буряад Республикын аймагууд болон хотонуудай нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудта дамжуулха шадаха.

Статья 18. Ниитын нэгэдэлнүүдтэй Правительствын хоорондохи харилсаануд

Хүсэндөө байһан хуулитай зохилдуулан, Правительство эрхэ мэдэлдэнь байдаг асуудалнуудаар политическэ партинуудтай, худэлөөнүүдтэй ба бусад ниитын нэгэдэлнүүдтэй ажал ябуулгаяа нийлүүлэн бэелүүлдэг.

V бүлэг. ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ШИИДХЭДЭГ ГОЛ АСУУДАЛНУУД

Статья 19. Правительствын эрхэ түлөөлэлгэнүүд

Правительство:

— эрхэтэдэй эрхэнүүд болон сүлөөнүүдые, хуули сахиха, зөөри болоод ниитыг гурим хамгаалха, гэмтэ ябадалнуудтай тэмцэхэ талаар хэмжээнүүдые абажа бэелүүлдэг;

— экономическа байдал тааралдуулга хангадаг;

— республикын, районуудай, хотонуудай экономическа болон социальна комплексно хүгжэлтыень хангадаг, таарамжатай гүрэнэй программануудые зохёодог, дүүргэлтыень эмхидхэдэг;

— экономическа хүгжэлтын ябаса тухай багсаамжалга хэдэг;

— зөөри эдэлэгын бүхы түхэл янзануудые хэрэглэһэнэй үгдэһэн дээрэ, экономикодо демонополизацы бэелүүлһэнэй, дэлгүүрэй экономикын хуули ёһоной арганууудые бодото дээрэнь нэбтэрүүлһэнэй ашаар республикын газар дээрэ сүлөөтэ олзын хэрэг эрхилхэ арга боломжонуудые бии болгодог;

— республика дотор инвестициондо ажал ябуулга эмхидхэдэг ба гүйсэдхэлгэдэнь туһалдаг;

— республикын зөөри болон хуулита ёһоор Буряад Республикада дамжуулагдаһан зөөри эдэлэгые эмхидхэн ябуулдаг;

— Буряад Республикада финансова, урьһаламжын, мүнгэнэй болон адли сэн тогтоолгын политика ханган бэелүүлдэг;

— республикын бюджет зоҮогоод, Буряад Республикын Арадай Хуралай үзэмжэдэ табиха баталгуулдаг, бэелүүлһэнэй, дэлгүүрэй экономикын хуули ёһоной аргануудые бодото дээрэнь нэбтэрүүлһэнэй ашаар республикын газар дээрэ сүлөөтэ олзын хэрэг эрхилхэ арга боломжонуудые бии болгодог;

— республика дотор инвестициондо ажал ябуулга эмхидхэдэг ба гүйсэдхэлгэдэнь туһалдаг;

— республикын зөөри болон хуулита ёһоор Буряад Республикада дамжуулагдаһан зөөри эдэлэгые эмхидхэн ябуулдаг;

— Буряад Республикада финансова, урьһаламжын, мүнгэнэй болон адли сэн тогтоолгын политика ханган бэелүүлдэг;

— республикын бюджет зоҮогоод, Буряад Республикын Арадай Хуралай үзэмжэдэ табиха баталгуулдаг, дүүргэлтэй болоо һаань, зүбшэн хэлсэлгын үрэ дүнгүүд тухай, абтаһан хэмжээнүүд тухай Буряад Республикын хуулиар тогтоогдоһон гуримаар тэдээндэ мэдээсэдэг.

Статья 14. Асуудалнуудые Буряад Республикын Арадай Хуралай хаража үзэлгэдэ республикын Правительствын гэшүүдэй хаһаадалга

Правительствын гэшүүд гү, али Правительстваар этигэмжэлэгдэнэн хүнүүд Буряад Республикын Арадай Хуралай, тэрэнэй Советэй, комитедүүдэй болон комиссинуудай заседанинуудта, мүн парламентска шагналгануудта хабаадаха эрхэтэй.

Правительствын болон тэрэнэй зарим гэшүүдэй ажал ябуулга тушаа асуудалнуудые Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай табяад байгаа гэшэ һаань, Правительствын Түрүүлэгшэ болон Правительствын гэшүүд эдэ асуудалнуудаар шухала ойлгууламжануудые депутадуудһаа абаха эрхэтэй.

Статья 20. Правительствын хуули зохёохо талаар эдэбхи гаргаха эрхэ

Буряад Республикын Арадай Хуралда иимэ документнүүдые оруулһанай аргаа хуули зохёохо талаар эдэбхи гаргаха эрхэ хангагдадаг гэбэл:

— хуулинуудай проектнүүдые болон хуулинуудай проектлэ заһабари оруулга;

— Буряад Республикын шэнэ хуулинуудые зохёохо болон баталан абаха талаар хуулита дурадхалнуудые оруулга;

— Буряад Республикын мүнөө хүсэндөө байһан хуулинуудта нэмэлтэ, хубилалтануудые оруулалга тухай гү, али тэдэ хүсэеэ буураа гээд мэдэрэлгэ тухай хуулинуудай проектнүүд;

— Буряад Республикын Конституци хубилгаха тухай дурадхалнуд.

Статья 21. Министерствэнүүд, гүрэнэй комитедүүд болон Буряад Республикын гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудые хүтэлбэрилгын юрэнхы асуудалнууд

Буряад Республикын министерствэнүүд, гүрэнэй комитедүүд болон гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай ажал ябуулгые Правительство хинан шалгалга.

Буряад Республикын министерствэнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй болон гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай өөһэдынгөө уялгануудые болоод, зорилгонуудые дүүрэнээр бэелүүлхынь тулада Правительство бүхы хэмжээнүүдые абадаг.

Россин Федерациин болон Буряад Республикын хуулинуудаар хараалагдаһан гуримаар Буряад Республикын министерствэнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй, гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэтэ болон тэдэнэй орлогшонорто зөөлө тоходог.

Буряад Республикын министерствэнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй, гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай эрхэ түлөөлэгэ, ажал ябуулгыень эмхидхэлгэ Правительствын баталһан эдэ зургаануудтай тухай гуримуудаар тодорхойлдог.

Министерствэнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй болон Правительствын мэдэлдэ ородог гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай худэлмэрилэгшэдэй эсэсэй тоо, хэды шэнээн мүнгэ гаргашалха байһаниень Правительство тодорхойлдог.

Статья 22. Министерствэнүүдые, гүрэнэй комитедүүдые, мэдэлдэнь ородог гүйсэдхэхы засагай зургаануудые хүтэлбэрилхэ талаар Правительствын эрхэ түлөөлэлгэнүүд

Министрнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, Правительствын мэдэлдэ ородог гүйсэдхэхы засагай зургаануудай ударидагшадай орлогшонорые Буряад Республикын Правительство тушаалдагь томилдог болон сүлөөлдэг, Буряад Республикын министерствэнүүд ба гүрэнэй комитедүүдэй коллегинүүдэй гэшүүдые баталдаг.

Министерствэнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй болон Правительствын мэдэлдэ ородог гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай эрхэ түлөөлэгэ, ажал ябуулгыень эмхидхэлгэ Правительствын баталһан эдэ зургаануудтай тухай гуримуудаар тодорхойлдог.

Министерствэнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй болон Правительствын мэдэлдэ ородог гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай худэлмэрилэгшэдэй эсэсэй тоо, хэды шэнээн мүнгэ гаргашалха байһаниень Правительство тодорхойлдог.

Статья 23. Буряад Республикын гүйсэдхэхы засагай зургаануудай ажал ябуулгые Буряад Республикын Правительствын хинан шалгалга

Буряад Республикын министерствэнүүдэй, гүрэнэй комитедүүдэй болон гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай ажал ябуулгые Правительство хинан шалгадаг.

Министерствэнүүд, гүрэнэй комитедүүд болон гүйсэдхэхы засагай бусад зургаануудай өөһэдынгөө уялгануудые болоод, зорилгонуудые дүүрэнээр бэелүүлхынь тулада Правительство саг үргэлжэн худэлмэринь зургаан болгогдожо, Правительствын Президиум ажалаа ябуулдаг, Правительствын Түрүүлэгшын захиралтаар Правительствын бусадшье гэшүүд Президиумэй бүридэлдэ орууладдадаг.

Правительствын тогтоолнуудай хэрэгсээр дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал Правительствын Президиум хараажа үзэдэг.

Правительствын Президиумэй заседанинууд хэрэгтэй сагтаа үнгэргэдэдэг.

Правительствын Президиумэй заседанинууде үнгэргэлгынь болон ажал ябуулгынь гурим Правительствын худэлмэринь Гуримаар тодорхойлогдодог.

Статья 30. Саг үргэлжын болон саг зуурын комиссинууд, Правительствын худэлмэринь бусад зургаануудаа

Дурадхалнуудые, Правительствын шидхэбэринүүдэй проектнүүдые бэлдэхын, тэрэнэй зарим даабаринуудые дүүргэхынь тулада Правительство саг үргэлжын болон саг зуурын комиссинууде, худэлмэринь бусад зургаануудые бии болгодог.

Статья 31. Правительствын актнууд

Өөрынгөө эрхэ түлөөлэгэнүүдэй хэмжээн соо Правительство тогтоолнуудые болон захиралтануудые баталан абадаг, тэдэнниень Буряад Республикын харьяата бүхы газар дээрэ заабол бэелүүлдэг.

Нормативна шинжэтэй гү, али юрэнхы үдха шанартай шидхэбэринүүд Правительствын заседанинууд дээрэ тогтоолнууд болгогдон баталагдадаг, Правительствын заседание хүтэлэн ябуулагша болон Хэрэгүүдые эрхилэгшэ гараа табидаг.

Оперативна болон удэр удэрэй удхатай шидхэбэринүүд Правительствын захиралта болгогдон гаргагдадаг, Правительствын Түрүүлэгшэ, Нэгэдэхи орлогшонь болон орлогшонорынь гараа табидаг.

Правительствын доор ваталагдаһан тогтоолнуудые, захиралтануудые уридшалан хаража үзэдэг:

— өөрынгөө эрхэ түлөөлэгын асуудалнуудые захиралтануудые гаргадаг.

Статья 29. Правительствын Президиум.

Правительствын Түрүүлэгшын, тэрэнэй Нэгэдэхи орлогшын болон орлогшонороһынь, Хэрэгүүдые эрхилэгшын, экономикын, финансын, дотоодын хэрэгүүдэй министрнүүдэй бүридэлдэнь ородог Правительствын саг үргэлжын худэлмэринь зургаан болгогдожо, Правительствын Президиум ажалаа ябуулдаг, Правительствын Түрүүлэгшын захиралтаар Правительствын бусадшье гэшүүд Президиумэй бүридэлдэ орууладдадаг.

Правительствын тогтоолнуудай хэрэгсээр дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал Правительствын Президиум хараажа үзэдэг.

Правительствын Президиумэй заседанинууд хэрэгтэй сагтаа үнгэргэдэдэг.

Правительствын Президиумэй заседанинууде үнгэргэлгынь болон ажал ябуулгынь гурим Правительствын худэлмэринь Гуримаар тодорхойлогдодог.

Статья 30. Саг үргэлжын болон саг зуурын комиссинууд, Правительствын худэлмэринь бусад зургаануудаа

Дурадхалнуудые, Правительствын шидхэбэринүүдэй проектнүүдые бэлдэхын, тэрэнэй зарим даабаринуудые дүүргэхынь тулада Правительство саг үргэлжын болон саг зуурын комиссинууде, худэлмэринь бусад зургаануудые бии болгодог.

Статья 31. Правительствын актнууд

Өөрынгөө эрхэ түлөөлэгэнүүдэй хэмжээн соо Правительство тогтоолнуудые болон захиралтануудые баталан абадаг, тэдэнниень Буряад Республикын харьяата бүхы газар дээрэ заабол бэелүүлдэг.

Нормативна шинжэтэй гү, али юрэнхы үдха шанартай шидхэбэринүүд Правительствын заседанинууд дээрэ тогтоолнууд болгогдон баталагдадаг, Правительствын заседание хүтэлэн ябуулагша болон Хэрэгүүдые эрхилэгшэ гараа табидаг.

Оперативна болон удэр удэрэй удхатай шидхэбэринүүд Правительствын захиралта болгогдон гаргагдадаг, Правительствын Түрүүлэгшэ, Нэгэдэхи орлогшонь болон орлогшонорынь гараа табидаг.

Статья 32. Правительствын аппарат

Буряад Республикын Президентые туслалсадаг, ажалаа ябуулгынь Президентые хэрэгсэдэг аппарат Правительствын ажал ябуулгые тодорхойлогдодог.

Статья 33. Правительствын Аппаратын ажалтанай

Правительствын Аппаратын ажалтанай Президентые, Правительствые, Буряад Республикын Президентые, Правительствые, Буряад Республикын Президентые, Правительствые, Буряад Республикын

ТОЛИЙ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

- Сэдьхэлэй бодолууд
- Алтанай обоодо
- Уран шүлэгэй долгин дээрэ

ЗӨӨРИ—ШҮҮДЭР, БЭЕ—ҺҮҮДЭР...

...анай буряад ...олсэдэггүй. Энэ ...үгэ хэдэн арбаад ...үнөө манда хү... ...байна. Арадайн... ...ньһон үгын уд... ...лаадшье яалай ...ай халта шара... ...аладаг һэмнай, ...тодхорой то... ...е һаладаг һэм...

...ахэйдэ ямар юу... ...м? Мүнхэ юу... ...Таанад мэдэнэт. ...рэл... бодожо ...ууд... хэжэ бай... ...эгүүд... гэхэ мэ...

...шүүдэр, бэе — ...бди. Тэрэ зүб! ...агүй. Хорёогоор ...мал зудта оро... ...эн хоногой тур... ...ь хоохордог. ...үүрэһэн хүнэй ...оходо, хэдыхэн ...ада тэрэнэй бэе ...адаг. ...орхойдо эдюул... ...баяр гэжэ эд ...эглэжэ, алта, ...охо болонобиб... ...үт, буряад ара... ...үгые?

...—адаг баян, ...г—эрхим баян. ...эгэ үдэрөөр һа... харин шинии ...соогоо олоһон ...соошни үлэ...

...зөөри тухай ...дхээбиди гэхэ... ...гэшэ манай бу... ...шунал абьяасай ...ан болонол даа. ...ан хүнэй хү... ...хизааргүй ехэ ...нимэнээ Будда ...инарта тон тү... ...лтэнүүдэй нэгэ...

...ньһон үгэнүүд

...болиг— ...й хүсэн. ...нг хэшээлээр олдодог, ...ал тэмсэлээр олдодог.

...үлүү ...ы. ...дээдэ—ном ...дээдэ—эб. ...аа ама хүрэ,

Бууралһаа үгэ дуула.

Сээжын хүсэн
Сэрэг зоншье диилэхэ,
Гарай хүсэн
Гансахан хүнине диилэхэ.

Ухаатай хүн—
Олоной шэмэг,
Ургаһан сэсэг—
Уулын шэмэг.

Залуу хүн
Ябахадаа ухаа орохо,
Эрдэнэ шулуун
Мүлирхэдөө үнгэ орохо.

Уулын үндэрыг
Дабажа үзөөд мэдэ,
Олоной хэлэһые
Шүүжэ үзөөд мэдэ.

Һургаалтай хүн
Толон соо ябаха,
Һургаалгүй хүн
Манан соо ябаха.

Һурааһан дахуулха,
Һураагүй дахаха.

Эрдэмтэй нүхэсэбэл,
Эрхим гүүлэхэш.
Эрдэмтэй хүн
Энхэ жаргал олохо.

КРОССВОРД

...ЭЭШЭЭ: 1— ...тухай уридша... ...5—...могой. ...Дондоковагай ...ундэлөөн» гэ... ...Шоно-Самбуу... ...ь нэрэ. 8—... ...томо алха. 15 ...зэн. 17—Б.-Д. ...эрын нүхэнэй ...а соо удаганай ...аармаг (син.). ...аадалга, шог... ...бишэн (син.). ...ньөөр хэгдэ... ...гөөлто. 33— ...үгэ). 35—ба... ...мда гарахада ...убсаһан, зүүд... 36— «...зоной ...алаг шааз... ...гэн» (оньһон ...лзытуевай шү... ...лэгүүдэй ном. 40—«...уи... ...таандаашье тахяа тоолодог» (хошон үгэ). 41—Амар мү... ...рэнине бии болгодог хоёр ...ехэ голой баруун һалаань.

ДЭЭРЭҺЭЭ ДООШОО: 1 —...сабаг (эхир үгэ). 1—Си... ...биринн ехэ мүрэн. 4—«Үлүү ...хаража, ...химэлбэ» (оньһон үгэ). 6—«Басагыемни хулуужа асараад, хааная хээд байнаш?» (Х. Намсараевай зохёолой персонаж). 9— ...жээхэлдэй (эхир үгэ). 11 —ном хэблэхэдэ хэрэглэдэг туулган гү, али модон хэб. 12—Хэжэнгэдэхи нютаг. 13 —«Нэгэтэ зунай халуун үдэр Хэжэнгын дасанда нэгэ ламын хашаа соо, таримал модоной һүүдэртэ хэдэн ламанар суглараад, бууза... эдижэ һуугаа һэн ха» Х. Намсараев). 14—...бог (эхир үгэ). 15—удхын сохилтын частица. 16— уһа... (эхир үгэ). 18—А. Бальбуровай «Зэдэлээтэ зэбэнүүд» роман соохи персонаж. 19—«до, ..., ми, фа, соль, ля, си». 20—... тортог (эхир үгэ). 21— «...дүрөө» (Ш.-С. Бадлуевай туужа). 23—хуушан монгол үзэгэй нэгэ элемент. 24—хутагын, һүхын хурса тала. 27 — ... ланшад (эхир үгэ). 28—«... ехэтэ дошхон, эрдэм ехэтэ номгон» (оньһон үгэ). 29—бүдэй үргэ... ...ниинь. 30—тэмээнэй ашаан дорохи халимдар, тохом. 32 —...саахар. 34—«Мүнхэ ногоон хасуури» гэжэ романай авторай нэрэ. 38—годлиин дүрбэн нүхэтэй булсуу. 39—«Даша үбгэнэйшни хэ... ...хэлэһэн үгэ хоёр шамдашье, намдашье мартагдахаяа болёод байна гээшэ» (Х. Намсараев).

Б. ГОМБОЕВ зохёобо.

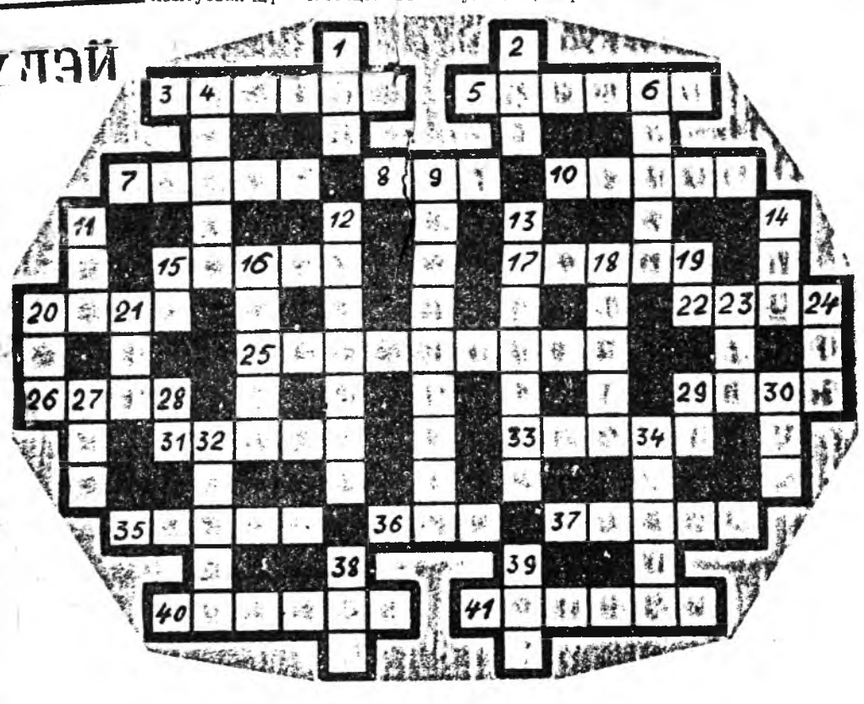

Этигэл

Табан үнгэтэ һолонго татаба

Зунай дунда һарын арбаадаар Нисэнгэ нютагта Түбэдэй һаарамба Жамбал Ринчин ламхай ерэхэнь гэжэ дуулаһан хаана-хаанаһаа, хүгшэн залуугүй зон олоороо сугларба. Монгол һарын арбан гурбанай үглөөгүүр эртэлжэ Алтанайнгаа обоо тахихаяа һаарамба ламбагай ошохонь гэжэ дуулаһан зон машинатайнь машинаараа, моритойнь морёороо гүйлгэлдэбэ.

Алтанай обоодо сугларба. Һаарамба өөрынгөө ёһо заншалаар мүргэлөө хээд, номоо уншажа эхилбэ. Эхилхынгээ урда тээ ехэ удаан болохогүй, гол түлэб аюул зоболоньһоо зайлуулха, амар жаргал, буян хэшэг эдлэхын ном уншахаб гээ һэн ха.

Эгээ энэ үедэ Нарһата тосхонһоо Алтанай обоо тахихань гэжэ дуулаһан зон машинануудаар Иисэнгын харгыгаар гүйлгэлдэжэ, Шэрэнги хүрөөгүйхэн ябатарнай гэнтэ хирэгүй сэлмэг тэнгэриһээ гэхээр Алтанай орой дээгүүр табан һолонго татажа оробо.

Харгыда ябаһан зон гайхахын ехээр гайхалдажа, машинаяа зогсоогоод, хаража байхадань, 15 минута тухай болоод, сахаригтаһан һолонго үгы болобо гэхэдэ, нараннаа гараа гэхээр зурагар нүбагууд бии болоһоор үгы болобо. Обоо тахижа байһан газарта яаража ошоходонь, Жамбал Ринчин Һаарамба номоо уншажа эхилэн гэхэдээ, бүри абьяастайгаар, яажа байна гээшэб гэжэ хаража байһан зоной һанахаар, инлээд удаахан уншаһан байба.

Энэньшье ехэ гайхалтай бэшэ: Алтанай обоо ха юм. Яруунын үндэрнүүдэй нэгыень урдандаа ехэ олоороо тахидаг байһан юм. Энэ нютагһаа 1920 онуудаар Шобоодон гэжэ алдаршаһан залуу хубүүн Монгол ошоод ябатараа, урдань таниха эмшэ лама Болхоон-Зунды гэгшэтэй уулзажа, тэрэ баян эмшэ ламынгаа газааха хүдэлмэринень хэдэг байһан ха. Тэрэ эмшэ ламынгаа Утайн мүргэлэй орондо ошохо болоходонь, дахалсажа хэды хубарагуултай, мүн тэрэ багай баяшуул ошолдоһон юм. Утай хүреөд, табан Утайн үндэрнүүдтэ гаража, мүргэл үргэл хэхэ түсэбтэй байһан байгаа. Тиигээд залуушуулынь урид гүйлдэһөөр түрүүшын хоёр үндэрые дабаад, гурбадахи үндэртөө нэгэ томо хүнэй ном уншаад, үбсүүгээ тэрээгээрээ сохёод табижа байхыень харамсаараа, энэ Манжашэри бурхан байлтай ха гээд, хэдэн дахин тойрожо гороо хээд, табан сүгсөөрөө газар тулан мүргэнөөр хажуудань ошожо үргэлөө үргөөд, өөрэйчь гарһаа адиста хүртөөд, саашанхи хоёр дабаанайнгаа орсй дээрэ гаража мүргөө.

Удаань бэшэнээ хүлеэжэ байхадань ерэжэ мүргөөд, үргэлөө үргэһэнэйнь хойно, «зай, аха абгайтан, Манжашэри бурханиие харааста?» —гэжэ һурахадань, «үгыбди», Манжашэри бурханиие хараха залагүй байбабди» гэһэн юм.

Энэньше һолонго татахын ушарай нэгэниинь байжа болоҗо магад.

Тиихэдэ Эгэтын дасанда һүэгшэдтэ Жамьянчойргруун хиидэй зүгһөө үнэмшэлгэ үгэһэнэй үндэһөөр «Алтан Тарбачимбу», «Алтан Гэрэл», «Доржозодбо», «Оточи Манглаа», «Хоёр Дара Эхэ», үреэлнүүдые буянай зүйлэй хуралые мүнхэлжэ байгуулһан аригуун сагаан буяниие эдлэжэ, харша дайсан, аюул зоболон бүгэдые арилгахаар, алибаа санасан хэрэг бүтэжэ байхые хүсэһэн» гэжэ үнэмшэлгэ соо бэшэгдэһэн байха юм.

Эдэ мэтын бүхы юумэнүүд бурхан шажанаа нэргээжэ, обоогоо тахижа, дайдынгаа эзэдые баярлуулжа байхада, табан үнгэтэ һолонго татажа, нараннаа тусгаар гэрэл гиигүүлжэ, олзотой омогтой, жаргалтай баяртай байхыемнай хүсэбэ бшуу.

С. БАХЛАЕВ.

Ярууна.

АЛХАНЫН ОБОО ТАХИБА

Буддын шажанай номой ёһоор Алхана уула дэлхэйн зургаан ехэ мүргэлэй оронуудай нэгэниинь юм. 1991 оной зун Гэгээн түрэлтэ Далай-лама Ага морилходоо, энээниие онсо гэмдэглээ һэн.

Аглаг уужам Агын талын буряад зон энээндэ шүтэдэг, мүргэдэг, маани мэгэмээ уншадаг, буян бисалгадаг заншалтай.

Эндэ һая обоодо зон илангаяа олоороо сугларба. Ганса Дулдаргын районойхид бэшэ, харин тойрон байһан холо ойрын бүхы нютагуудһаа һүзэгтэн ерээ. Агын дасанай шэрээтэ Сэрэн лама зургаан санаартанаараа морилжо, ехэ уншалга, мүргэл үнгэргөө, адис аршаан үршөөгөө.

Эндэ Шэтэ можын бүхы районуудай гулваанар уригдажа, нютаг уладай заншалнуудтай танилсажа хабархаба. Областийн захиргааниие толгойлогшо Б. Иванов, сэрэгэй округой командалагша генерал А. Еремин болон бусад район дээрээ зүблөө зарлаһан байжа, обоо, наадантай лайралдаа, уригдаһан байгаа.

Ц. ГОНГОРОВ.

Уншагшадаймнай туршалганууд һаа

Айл, аймагтаа
хүндэлүүлдэг
Алтан гартандаа
магтуулһаар
Шэглэһэн баруун зүгтөө
Шадсаана үндэртэ
тулажа,
Зог татан зогсожо,
Зүрхэн тарни уншажа,
Хүгэн Буурал
баабайнгаа
Үршөөл хайрадань
хүртэжэ,
Дунда-Худан гүүлэбэ.
Хамаг зоной заншалаар,
Хүөүүн хүнэй гуримаар,
Хадамай хүүхэн
Хэжэнгые
Харан сасуу дурлажа,
Хайра зүрхэеэ
хайлуулжа,
Хадаг үргэн барижа,
Хуун заяагаа холбоһоор
Найр зугаа наяргаад,
Намжаа һолонго
надхуулаад,
Набша сэсэг
һалбаруулаад,
Наран-Хадада угтуулжа,
Налгай Үдэдэ урюулжа,
Найман зүгөөр алдаршаад,
Доодо-Худан гүүлэбэ.
Дээдэ, Дунда, Доодо
Худан, Худан гүүлэжэ,

Елизавета БАЛЬЖИРОВА

ХУДАН

Урдын үе сагта
Үүрэй толоной дэгдэхэдэ,
Үлөөнэй наранай
мандахада,
Үндэр уулын үргөөдэнь,
Үоэр талын үлгыдэнь,
Үүлэн хөөбэри мансыдань,
Хүөүүн, хүөүүн
мүндэлһоор.
Үдэр бүри үндыжэ,
Улам түргэн ургаа,
Утын замда тэгүүлжэ,
«Үндэр модэто талгадаа,
Үргэн хуудам таладаа,
Уһан һудал болохом,
Улад зондоош
туһалхам!» —гээд,
Хүл дээрээ бодоходоо,
Хүсэ шадал нэмэхэдээ,
Хүөүүн нэрэеэ
нэрлүүлхэеэ
Хабсагай шулуу
хамхалжа,
Хайр элһэн болгожо,
Хажуу тээшэнь хаяжа,
Харгы өөртөө
сүлөөлһөөр,
Хүхэ тэнгэриндэ һүгэдэжэ,
Хүдөө таладаа гаража,
Хүүен, хаяан урдажа,
Хүрьһэтэ газараа
ундалуулаад,
Хибэс ногоо ургуулаад,
Хүн зоноо урмашуулаад,
Дээдэ-Худан гүүлэбэ.
Ара, үөэр талаараа
Арбай таряа тарижа,
Амбаар дүүрэн хурдажа,
Адуу малаа үдхэдэг,
Алдар солёёо дуулуулдаг,
Хори, Хэжэнгые холбожо,
Хүндын дуугаар
угталсажа,
Хурим, түрөөр
андалдажа,
Хамаг зондоо дурдуулжа,
Худан нэрээ мүнхэлһөөр,
Дуулим талын дундуур
Дуута замдаа зорижо,
Суута Сэлэнгэдээ
заларжа,
Байгаа зоноо тэдхэжэ,
Бурлад дайдаяа
шэмэглэжэ,
Байгал далайдаа
тэгүүлжэ
Худан, Худан, Худан...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: домогһоо хэнэг.

Дагба БУДАЕВАЙ зураг.

Федор МАНЖИХАНОВ

АБАЙ ГЭСЭРЭЙ МАГТААЛ

Абай Гэсэр баатар тухай магтаал
...ный хүгүүн түүхээ уудалаад магтаал!
Абай Гэсэр хүөүүн тухай үльгэрнай
Арад зондэм оуян болоһон һуургаал!
...рал Сагаан Манзан-Гүрмэ төөдэйдөө
Буряад зон сагаагаа, дээжээеэ үргэг лэ!
Эсэгэ Малаан баазалһаань удалһан заяандаа
Эелдэр һанаагаа Буряадни эльгэлэн мүргэг лэ!
...ааса, Бэлиэрэйм бии талаар ябахалта,
Үнгэ, Алайрайм уужамхан нугаар заихалта,
Түнхэн, Заламинамни ханнил уулаар даваарайт,
...ньиин нюргаар, Хамар-Даваагаарш аяншалаарайт.
Хүгты Хангайншье оройгоор шэргэжэ,
...улэн хаанайн орьелһоош һонирхон ажаглыт,
Абай Гэсэрэймнай харгы замынь элириэл—
Амитан зомнай үреэлээ табин хүхинэл.
Ахынш үндэр мундарга даваан һараашалыт,
Агынш дайдаар—Соёто-Хангилааршь һурагшалыт
Абай Гэсэрэй байра хонолго баталагдаха,
Абай Гэсэрэймнай сэрэгэй зэбсэгүүд олдохо!
Абай Гэсэрэй сэрэгэй моридойнь табараан
Аяар холын үеһөө шэхэндэмнай дуулдажа,
Абай Гэсэрэй сэрэгтээ дуулгаһан захиргаан
Амитан зоноймнай һүлдэнь болон баясуулна.
Абай Гэсэрэй хүлэгүүдэй шабхайнуудынь
боори болон тобойлдоно,
Абарга мэгэмн, шолмосуудай толгойнуудынь
хабсагай мэтэл ооойлдоно.
Аймаг аймагаарнай Абай Гэсэрнай
амаршалан айлшалаа,
Айдархан абгайнууд гургалдайдал
дуулан баяраа асараа!
Амар мүрэнөөе сэрэгээ үһалан табилуулаал,
Алтайн таргалиг дайдаар хүлэгүүдээр томируулаал.
Алдаршаһан Байгал далайнаань амар мэндэ
Аяар холын Гималайда мүргэн хүргэлэйл.
Бүхы дэлхэйн газар дайдаар табилуулхадаа,
Һүгэдэ дэлхэйн амитан зондо танюулаалши,
Атай Улаан тэнгэри низа даралсахадаа,
Алтан дэлхэйнгээ үгытэй зондо магтуулаалши.
Буурал сагаан Манзан төөдэйн заяагаар
Буудал шэнгеэр дэлхэй дээрэм буугаалши,
Бурхан Баабай-эсэгэ Малаанайнгаа табисуураар
Булта зоноо абарха зорилгоор түрэлэйлши.
Абай Гэсэр хүбүүмнай дэлхэйнгээ арадые
Амгалан тайбан, азатай ажаһуухаарнь,
Мянгаад жэлэй саанаһаа хандан үреэгээ,
Маяг һайхан сэдьхэлээ үргэн замбидаа бэлэглээ.
Буряад зоноймгоо аадар ханза соонь,
Буурал Отоо баабаймни толгой соонь—
Мүнөөшье нюулгаатай анхарагдаагүй
Мүнхэ буряадайм алтанһаа сэнтэй үльгэрнүүд.
Абай Гэсэрээ магтан үреэн дуулая,
Алтан дэлхэй дээгүүр тугынь мандуулая.
Алтан толгойто үльгэршэдөө дээшэнь үргэе,
Амитан зоноймгоо талаһаа нэрыень мүнхэлэе.
Жэлһээ жэлдэ Гэсэрэйнгээ ой тэмдэглэжэ,
Жэшээ болгон хамтаржа, атаархамаар эблэржэ,
Урайнайнгаа заншалые һэргээн найраа дэлгэел,
Урма баяраар аша гушанараа үреэел!

Цырен ОЧИРОВ.

БУУРАЛ БААБАЙТА ХЭЖЭНГЭ

Шилсаана уулые
тойропон
Хизааргүй тала нэмжэнги.
Дэлхэйн баялигаар
шэмэгдэһэн
Буурал баабайта
Хэжэнгэ.
Хүн бүхэнэй наһан соо
Хүрьһэтэ тоонто
нютаг бии.
Дурлаһан зүрхэнэйм
изагуур соо
Дуулим миннии Хэжэнгэ.
Урда сагаа түүхэтэй,
Уужам тала дайдатай,
Алдар сууда гаранги
Аглаг миннии Хэжэнгэ.
Тахилгата Шилсаанам
Та бүгэдэнэй баяр юм.
Сахилгата Хэжэнгэм
Сарюун зоной нютаг юм.
Буурал баабайн үреэлээр
Бууса гэрээ түхеэржэ,
Мүнхэ зулаа бадаргаа,
Энхэ амгалан һуугыт даа.

Байгал шадарай нютагуудта

Абай Гэсэрэй һайндэр—Буряад орондо

Г.Д. Ц. Цэдашиев омогорхон хөөрөө һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Абай Гэсэрэй угталгада зорюулгадаһан баярай үедэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ фото.

Ехэ найр нааданда Агын автономито округһоо 200 гаран хүн ерэжэ, һайндэртэ хабаадалсаа.

— Манай округто Гэсэрэй нааданууда үнинэй бэлэдхэл хэгдэһэн байгаа. Энээнине үнгэргэдэһэн б ү х ы нааданууд гэршэлжэ, суглараг шадай зүгһөө ехэтэ һайшаагдаабди,— гэжэ округой захиргаанай гулваа хэлэ.

Хүүгэдэй зунай амаралта

ЭЛҮҮРЖҮҮЛХЭ, АМАРУУЛХА

Хүүгэдэй зунай амаралтын хаһа сэржэ, Советскэ районой захиргаанай дэргэдэх социальна талаар хамгаалгын таһагай тусхай секторэй мэргэжэлтэдтэ һаналаа табиха юумэн бүришье олошороо. Шадаал һаа, олон хүүгэдые амаруулха, элүүржүүлхэ гэһэн зорилго тэдэ урдаа табина. Тиихэдэ бага олзо оршотой бүлэнүүдэй, үншэн, үбшэн хүүгэд гол анхарал татана.

Түрүүшээр Улаан-Удэ хотын Советскэ райондо 1500-гаад хүүгэд һургуулиингаа дэргэдэхи, мүн амаралтын болон ажалай, элүүржүүлгын лагерьнуудта амараа. Районой захиргаанай хүн зонние социальна талаһаа хамгаалха таһаг путёвконуудые худалдан абажа, бага олзо оршотой бүлэнүүдэй 300 хүүгэд түлөөһэгүйгөөр эдэ лагерьнуудта амарһан байна. Гадна «Аршаан», «Горячинск», «Байкальский бор» курортнуудта 21 хүүгэд-инвалидууд бээ элүүржүүлхэ аргатай байгаа. Мүн 2-дохи интернат-һургуули үншэн 40 хүүгэдые хооллуулха хэрэгые эмхидхэһэн байна.

Хүүгэдэй зунай амаралтые эмхидхэлгэдэ энэ жилдэ олон жасануд хабаадуулагдаа. Үбшэн, мүн үбшэн түрэлхидтэй хүүгэдые элүүржүүлхэ хэрэг түрүүшынхээ эмхидхэгдэжэ, республикын Пенсионно жаса энэ хэрэгтэ мүнгэ зорюулһан байха юм. Илангаяа мүнөө үедэ онсо удха шанартай энэ хэрэгые зарим туршаалтадай шухалада тоолохогүй байһанинь голхоролтой.

Ушар юуб гэбэл, Советскэ районой социальна талаар хамгаалха таһагай мэргэжэлтэд үбшэн хүүгэдые амаруулхаяа үргэноор соносхогдоно «Байкалкурортын» путёвконуудые худалдан абаа. Түрүүшээр 8-һаа дээшэ наһатай 14 үбшэн хүүгэд амарһан байха юм. Хоёрдохиээлжээндэ мүнөө үедэ мүн лэ хэдэн хүүгэд тэндэ амаржа байнхай. Харин мүнгэнэй эльгээгдэһэншье һаа, августын эхээр, гурбадахи хаһада, инвалид хүүгэдэй амарха путёвконуудые худалдахаяа «Байкалкурортын» дарга Л. Н. Лубсан «Ямар шалта хүүгэдтэ бэш дуудта эдэ п далдагдаа гэ социальна та гын таһагай ойлгожо ядаж дүүлхэ юм. түрүүшынхээ энэ хэрэгтэ е хандуулха ар шэ гү?

Т. БАДМА

Кабанскын аймагай Корсаково һуринай зон үндэр наһатайшуулаа хүндэлхэ һайн һайхан ёно заншалтай юм. Агуу Илалтын 50 жилдэ зорюулгадаһан олон хэмжээ ябуулганууд үнгэрөө. Һайндэрэй һүүлээршье энэ шэглэлэй ажал мартагданагүй.

Наһатайшуулаа хүндэлнэ

Корсаковын 118 эрхим хүбүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ойлдаанууд соо алдалан унаа. Аймшаг тай дайнай гал дүлэн соо һаны бусаха хуби заатай байһан сэрэгшэд жэл ошохо тума үсөөрнэ. Мүнөө Байгал далайн эрьедэ оршодог энэ һуринда данида хабаадаһан, дайнай үедэ ара талада хүдэлһэн 200 гаран үбгэд, хүгшэд ажаһууна. Корсаковын колхозой правленидэ наһатайшуулаа али болохоор дэмжэдэг, тэдхэдэг юм.

Агуу Илалтын ойн һайндэртэ колхозой правленидэ нютагайнгаа бүхы үбгэд, хүгшэдые суглуулжа хүндэлөө. Дайнай болон ажалай ветерануудта болог-солог барюулагдаа, амтатай эдеэн табаг дурадхагдаа. Нютагай соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, хүүгэд ветерануудта дуу, хатараа болог болгон барибаа байна.

Корсаковаһаа гараһан нэрэтэй хүндэтэй хүнүүд үсөөн бэшэ юм. Нютагайнгаа наһатайшуулые хүндэлхэ хэ- Ильинова, К. Н. Уладаева, хүдөө ажахын академиин ректор А. Ц. Балдуев болон сусад нютагайнгаа наһатайшуулые амаршалаад, колхозой хүтэлөөридэ, нютагай зондо баяр хүргэһэн юм.

Наһатайшуулаа дурадхалаар нютаган зоной совет байгуулагдаа. Энэ советдэ республикын алишье газарта ажалуудаг, мүн Буряад ороноо гадууршье ажаһандаг нютагахаархид оролсоо. Колхозой түрүүлэгшэ Сергей Васильевич Сониев соведые толгойлхоор һунгагдаа. Үндэр наһа каһалжа, олон юумэ хараһан, дүй дүршэл ехэтэй, сэсэн мэргэн һургаалтай ахатанай хүтэлбэри доро дунда үеыя, бүришье залуу наһанай нютагаархид түрэлэн гараһан газарайнгаа байра байдалые һайжаруулха, ажал хэрэгүүдээ зүбөөр, ашаг үрэтэйгөөр ябуулха талаар зүбшэхэ болобо. Олзын хэрэг эрхилдэг залуу нютагаархин түрэл тоонтодоо али болохоор туһалха байһанаа мэдүүлээ.

Манай корр.

Шоно хюдалгын конкурс соносхогдоб

Манай ороной дэбисхэр дээрэ ан гүрөөл, шунахай мяхаша амитад, илангаяа шононууд хэр угһаа хойшо олонь байнан гэжэ мэдээжэ ааб даа. Шоно хадаа айхабтар мяхаша арьяатан юм. Эрдэмтэдэй тодоруулһанай ёроор, нэгэ шоно үдэртөө 4 килограмм тухай мяха эдидэг, дунда зэргээр жилдээ 35—40 гүрөөһэ барижа, эдихэ шадалтай.

Энээнһээ гадна, шононууд аргагүй халдабаритай, галзуу үбшэ тараадаг. Шокын хүнүүдтэйшье, илангаяа үнибүүдтэ добтолдог ушарнууд үзэгдэдэг. Үлэн ябахадаа гү, али гүлгэдөө тэжээхэ үедөө хараһан лэ амитандаа добтолдог гээшэ.

Тэрэ гол түлөб ан гүрөөл, адууһа мал барижа эдидэг. Мүн лэ шубуу шонхор, тэдэнэй үндэгэ түүжэ, дальбараа-нуудыень бажуужа, хоолойгоо тэжээдэг. Туруута томо ангуудые барихадаа, шононууд олон янзын мэхэ хэрэглэдэг.

Эрьюулжэ, хашажа, үрөөлэн һамгаад, буга, хандагайнуудые шулуун байсаһаа халяана унагаадаг. Мүльһэн елүүр дээрэ гаргаад, уһа сөөрэм руу оруулаад, барижа эдидэг байха юм. Шононууд хадаа өөнэдыгөө хүсэжэ, унагаажа шадаха амитан бүхэгние барижа эдихэдээ, шадамар ан арьяатадай нэгэн гэжэ тодоронхой.

Шононууд ниитын болон үмсын адууһа малда, агнуурнин ажахыда айхабтар ехэ хохидол ушаруулна. Дэлгүүрэй харилсаанда оройон үе сагта Госстрахай мүнгөөр шоно алаһан ангуушадта урмашуулын шангуудай түлэгдэхээ болиһон шалгаганнаа, эдэ арьяатадые хюдалгын ажал ябуулганууд зэгсошоо гэжэ хэлээ һаа, нэгэшье алдуу болохогүйл даа.

Хэрбээ гурбан жилэй урда тээ, жил бүхэндэ 250—300 шоно хороогдодог һаа, үнгэрэгшэ 1994 ондо 160-аад арьяатан баригдаа. Шонын тоо толгой жил бүхэндэ олошорно. Байгша оной эхиндэ 1600 толгой шоно бии гэжэ бүридхэлдэ абтанхай.

Үнгэрэгшэ жилдэ хүсэд бэшэ мэдээгээр шононууд республикымнай хүдөө ажахын элдэб түхэлэй һалбариннуудта 771 миллион түхэригэй гарза хохидол ушаруулһан байна.

Шоногой тэмсэхэ хүдэлмэри аймаг бүхэндэ хаа-хаанагүй һулаар ябуулгадана гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Энэ арьяатанһаа хохидол тухай дүүрэн мэдээсэлнүүд хүсэд бүридхэгдэнэгүй. Жэл соо хэлы хонин, поршоонхо, үхэр, адууа шонын зоог хүнэһэн болоноб гэһэн асуудал табяа һаа, хэншье зүб, дүүрэн харюу үгэжэ шадахагүй.

Эндэ республикын Хүдөө ажахын министерство, аймагуудай захиргааануул сэхэ зэмэтэй. Дурсагдаһан дээдын эмхи зургааануул өөнэдыгөө [illegible] колхоз, эблэл, нэгэдэл, тарьяшадай бо лон үмсын ажахы[illegible] руулһан хохидол тухай тоо, баримтануудые саг соонь эрижэ абадаггүй, бүридхэл хэдэггүй байха юм.

Росси гүрэн дотор жэлэй дүрбэн сагай туршада шоно агнахада, ямаршье хорюул байдаггүй юм. Эдэ шунахай, мяхаша арьяатадые усадхаха, тоо толгойень үсөөрүүлхэ ябадал гүрэн түрын шухала зорилго, хамтын хэрэг болоно.

Буряад Республикын правительствын дэргэдэхи агнуурнин нөөсэнүүдые харуулһалха болон тэрэнние гамтаһаар хэрэглэхэ талаар Управленидэ хадаа ангуушадые болон малшадые шонын хороор дүүрэнээр хангаха, тэрэнние хадагалха, зүбөөр хэрэглэхэ тухай заабаринуудтай таниллуулха ёнотой.

Шононуудтай тэмсэл эмхидхэхэ асуудал тухай малшад, ангуушад, агнуурин болон худөө ажахынуудай м хүтэлбэрилэгшэд өөнэдынгөө дурадхалнуудые «Буряад ү ноор дамжуулан оруулха ехээр найдагдана.

Буряад Республикын пра 1995 оной июнин 14-нэй то дэһөөр ангуушадай дунда ш ажалые шангадхаха, энэ а олоор усадхаха зорилгойго соносхогдобо. Энэ конкурс декабрин 31 болотор респу торнай үргэлжэлхөөр хараа

Конкурсын дүнгүүдые со публиканска комиссин бури Гулгонов — Госкомэкологин шэ (комиссин түрүүлэгшэ), ков—агнуурин управленин миссин түрүүлэгшын орло Мункоев—республиканска бүлгэмэй правленин түрүүлэ Пыкина—«Забайкалоохзвер гэдэлэй директор оруулагдан публиканска комисси хадаа далгын конкурсын дүнгү оной январь һарын хахад б ха юм.

Буряад Республикын пра шононуудтай төмсэл эмхи ябуулганууда болон конкур дагшадые урмашуулгада 5 м хэриг һомолхо гэжэ Гүрэнэй комитедые үилгалаа. Финанс терство энэ хэрэгтэ 10 мил риг мүнгэ гаргашалхаар хар

Бригадна аргаар агнагшад дэхи, хоёр 2-дохи, гурбан 3 тыг, бригадын бүридэлдэ оро шадта хоёр 1-дэхи, гурбан гурбан—3-дахи шатын м гууд барюулагдахаар хараа

600 мянган түхэригэй 1-д шан бригадараа арбанһаа үсөөн бэшэ (тэдэнэй тоодо арьяатан оролсохо) усадхаа мянган түхэригэй 2-дохи м табанһаа үсөөн бэшэ (тэдэнэй ёр томо шоно) баряа һаань, ган түхэригэй 3-дахи мүнгэн банһаа үсөөн бэшэ (тэдэнэй томо шоно) алаа һаань, б хаар баталагдаа.

Ангуушадай бригадын гү хы ангуушанай табан шоно һаань, нэмэлгэ-урмашуулга б тээр (түлөөһэгүйгөөр) нэгэ даха зүбшөөл (лицензи) үгтэ табанһаа үсөөн шоно баряа һ даһан шонын толгой бүхэнд гүйгөөр нэгэ гүрөөһэ гү, али хай буудаха зүбшөөл (лице гэжэ конкурсын дүримүүд

Туруута ангуудые буудаха баринһан аймагай харьяата үүрдэхэ. Шоно хюдалгада эд жет адаг ангуушадта нэгэ н лөө нэгэ хони гү, али х лтэ урмашуулга бол б Хүдөө ажахын

Буряад Республикын экологин болон байгаали хэмгаалха талаар Гүрэнэй комитедэй гол инженер-эколтэн, биолог-охотовед.

АМЖАЛТА ТУЙЛАБА

Северобайкальск хотын хүүгэдэй хатарай жүшээнэ «Байкальский сувенир» ансамбль Хабаровск хотодо үнгэрһэн хүүгэдэй улаасоорондын хатарай фестивальда амжалта туйлаба. Фестивалиин лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөөд, дипломоор, үнэтэ шангаар урмашуулагдаһан эдир хатаршадай ансамблиие В. А. Жаров хүтэлбэрилдэг, балетмейстер Н. В. Михалешкина хатарта һургадаг юм.

Энэ фестивальда Барнаулай, Кызылэй, Биробиджанай, Эрхүүгэй, Хабаровскын, Владивостогой, Петропавловск-на-Камчатке хотонуудай, Японой 20 коллектив хабаадаа. Эрхим бэрхэ ансамбльнууд соохоо уран бэлигээрээ шалгарһан маһай республикын түлөөлэгшэд гурбан хатар харуулаа һэн. Эдир хатаршан Саяан Бальдырэв «Хүхюун-морь урилаашад» гэһэн хатар уян нугархайгаар, сог залитайгаар гүйсэдхэжэ, харагшадай һайшаалда хүртөө. «Шубуудай хорёо соо» гэһэн шог ёгто хатарта Синбат Котомасов, Денис Виноград гэгшэд залуу болон үгэлһэн эрэ тахяа боложо хатараад, бултанай халуун альга ташалгаар үдэшэгдэбэ. Баяр Насулич, Дарима Дашинимаева, Елена Китаева, Жанна Молокова болон бусад, бултадаа 27 хүбүүд, басагад жюрин, мэргэжэлтэдэй үнэдэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ бусаа.

Хүүгэдэй уран бэлигые дэмжэһэн, мүнгөөр туһалһан хэд бэ гэхэдэ, Байгал-Амгалай түмэр харгын Северобайкальскын таһаг, «Вист» гэһэн ТОО, «БАМкредит» банк, «Агропромбанк» «Байкалтракторцентр» нэгэдэл мүн болоно.

Манай корр.

Худалдан абагшын алхам бүхэниие ень тааха

Газаа талаһаань— гоё һайхан витринэнүүд, досооль— европейскэ түхэлтэйгөөр шэмэглэгдэһэн худалдаа наймаанай зал, дээдэ шанарай хангалга, элдэб янзын эд бараан —эдэ бүгэдэ Улаан-Удэ хотодомнай нэгдэнэн хаамал түхэлэй акционерно «Мотом-Супермаркет» гэһэн бүлгэмдэ хабаатай Республикын, мүн Улаан-Удын хүн зондо энэ магазин үүдэээ һаяхан сэлибэ. Промышленна эд бараанай таһарһаа гадна, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй таһаг һаяын сагта эндэ нэгдэхэ юм.

Тус магазинда косметическэ зүйлнүүдһээ эхилээд, аудио-, видео-, мүн бусадшье техникэ хүрэтэр эд бараан наймаалагдана. Эхэнэрнүүдэй, мүн эрэшүүлэй дураараа шэлэжэ абамаар хубсаһа хунар, гутал магазинда планлала элбэг.

— Мүнөө дээрээ хүүгэдэй хубсаһан тиимэ элбэг гэхээр бэшэ. Хожомынь багашуулай олон ондоо хубсаһан асарагдаха юм. Хари гүрэнүүдтэ хүүгэдэй һайн хубсаһан ехэшүүлэй хубсаһантай адлил сэнтэй байдаг. Харин бидэ хямдашагаар наймаалха гэжэ оролдонобди, — гэжэ наймаалагша басаган тагууд дээрэ дэлгээтэй хубсаһа харуулха зуураа хөөрэнэ.

Энэ магазинда хүн зондо дурадхагдаһан эд бараан ехэбшэлжэ Германиһаа асарагдана. Харин аудио-, видео- техникэ абаха талаар «Мотом» «Импэксцентр» фирмэтэй харилсаа холбоо тогтоонхой. Магазинда ганса нэгээрнь асарһан эд бараанай зүйлнүүд олон. «Гэбэшье Хитадта бүтээгдэһэн зүйлнүүд бии. Жэшээнь, хүүгэдэй нааданхайнууд. Зүгөөр энэ эд бараанай шанар, жэшээлбэл, Улаан-Удын түбэй дэлгүүр дээрэхиһээ тад ондоо,—гэжэ тус магазинай хэрэг эрхилэгшэ И. Б. Мантурова хөөрэнэ. —Эд бараанай бүхы зүйлнүүд шанарыень гэршэлһэн сертификадтай, тиимэһээ манай эд бараан дээдэ шанарай гэжэ найдуулха дүүрэн эрхэтэйбди. Гэбэшье худалдан абаһан эд бараанай дутуу дундатай байха нэгэн-хоёр ушарай болбол, худалдан абагша тэрэнээ нимэл гү, али ондоошье эд бараагаар һэлгүүлхэ эрхэтэй. Гадна магазинда мастер-өёдолшоной туһаламжа хэрэглэжэ болоно. Баруун гүрэнүүдтэл, өёдолшоной аша туһа эндэ түлөөһэгүй гэжэ тэмдэглөе. Мүн тиихэдэ худалдан абагшад һайхашаһан эд бараа захижа асаруулха эрхэтэй. Һарын болзор соо захилынь дүүргэгдэхэ юм.

Үнэ сэнгүүд тухай хэлэбэл, магазинда хэмгүй үнэтэйшье (жэшээнь, 2—5 миллион түхэриг хүрэтэр эрэшүүлэй костюмууд), дундуур сэнтэйшье эд бараан бии. «Юрэнхы дээрээ дундуур олзо оршотой худалдан абагшын тала баримталнабди. Гэбэшье үнэтэй хубсаһа хунар абаха шадалтай зон мүнөө үедэ үсөөн бэшэ гээшэ ааб даа,— гэжэ бүлгэмэй түлөөлэгшэ онсолхо юм.

Хангалга тухай онсо хэлэлтэй, «Мотом-Супермаркет» магазинда, хүгжэнги баруун оронуудай магазинуудтал, өөрыгөө хангалгын гурим. Эд бараанай бүхы зүйлнүүдые худалдан абагша дураараа шэнжэлжэ үзэхэ, шэлэхэ аргатай. «Худалдан абагшын бүхы эрилтэнүүдые хангаха» гэһэн дүримөөр эндэхи наймаалагшад ажаллана. «Худалдан абагша ямаршье ушарта зүб. Энэ магазин соо ороһон хүнэй алхам бүхэниие таажа һураха ёнотойбди»,— гэжэ худалдан абагшадтайшье, наймаалагшадтайшье харилсан худэлхэ уялгатай И. Б. Мантурова хөөрэнэ.— Орон сасуу наймаалагша залуу хүбүүнэй дүтэлжэ, «танда ямар туһаламжа хэрэгтэйб?» гэхэдэнь, аятай зохидшье байжа, мүн нимэ хандалгада сройдоо дадаагүй байһамнай мэдэрэгдээ һэн.

Наймаалагшад — залуу сэбэр хүбүүд, басагад — нэгэ хэды сагай туршада бэлэдхэл гаражэ, һүүлээрнь шалгалта барибаа байха юм. Хүндэ илдам зөөлөөөр хандаха шадабарида тэдэ нэн түрүүн һураа. Эндэ ажаллаха гээшэ бөлөн бэшэ. «Мотомдо» хүн бүхэн худэлжэ шадахагүй гэжэ эрхилэгшэ тоолоно.

Гадна багсалжа орёохо саарһанһаа, хорообохоһоо эхилээд, кассын шэнэ аппарат, аюулгүйе сахиха түхеэрэлгэ хүрэтэрөө— эдэ бүгэдэ мүнөө үеын эрилтэдэ харюусама, европейскэ хэмжээнэй гэжэ түгэсхэлдэнь тэмдэглэе.

Т. ЦЫРЕНОВА.

«СЭЛЭНГЫН» ШАН

Буряад Республикын 25 жилэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хүнгэн атледүүдэй дунда урилдаан боложо, суглараг шадай анхарал татаба. Энэ удэр гэхэ гү, али зүүн зонодо наададаг командапуудай уулзалгын забһарпалай үедэ болоһон урилдаанда эрхимлэжэ гараһан спортсменүүдтэ «Сэлэнгэ» клубай мүнгэн шангууд барюулагдаа.

Эрэшүүлэй дунда 1000 метрэй зайда урилдаанда Сергей Федотов, Владимир Чебунин, Виктор Карканин, Сергей Гнеушев гэгшэд урилдаба. Эндэ Сергей Федотов бусадһаа түрүүлэн ерэжэ, 100 мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртөө. Удаадахи һуурида гараһан спортсменүүд Чебунин, Карканин, Гнеушев гэгшэдтэ 50, 30, 20 мянган түхэриг суглараг шадай альга ташалган доро барюулагдаба.

Эдэнэрэй удаа басагад 400 метрэй зайда урилдаа. Эндэ спортын мастер Наталья Чистякова түрүү һуурда ээзэлбэ. Галина Алферова, Эльвира Любарская, Светлана Петрова гэгшэд эрхимлэгшэһээ хэдэхэн алхамаар хожомдожо ерээ.

Футболой клубай түрүүлэгшэ Рафаил Галимов урилдаанда хабаадаһан эдэнэртэ мүнгэн шангуудые барюулаа.

Т. БАДМАИН.

ЗАҺАБАРИ

«Буряад үнэн» газетын байгша оной июлиин 19-дэ гараһан «Дүүен ошоол дүшэн жэл» гэһэн статья соо редакциин худэлмэрилэгшын зэмээр нэрэ, обогуудта алдуушуд гараа. Тиимэһээ Мэдэгбал Ширапова, Рая Занданова, Пунсэгбал Жалсанов гээд бэшэгдэхэ байгаа гэжэ мэдээсэнэбди.

Тиихэдэ «20 жэл үнгэрһэн хойно 1975 оной апрель һарада уулзалга болоо» гээд бэшэгдэхэ байгаа гэжэ дуулганабди. Эдэ алдуунуудай түлөө статьягай автор М. Гылыковһээ хүлисэл гуйнабди.

Алдуу гараһан худэлмэрилэгшэдэ зэмэ тохогдоо.

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б.М. Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), САМБЯЛОВА Т. В

Эмхидхэн байгуулагшад—Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Манай адрес:

670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, «Буряад үнэн» газетын редакци.

Редакциин телефонууд: редакторай — 2.50-96, приемныи — 2.54.54, редакторай орлогшонорой — 2.68-08, 2.62.62, харюусалгата секретариин—2.50-52, секретариадай—2.60-91, таһагууд: политическэ—2.55-97 (даагшань), 2.61-35, 2.56-23, социально-экономическа—2.64.36 (даагшань), 2.63-86, 2.61-35, 2.67-81, соёлой, эрдэмэй болон һургуулиннуудай — 2.60.21 (даагшань), 2.57.63, олониитын худэлмэриин ба мэдээсэлэй—2.54-93 (даагшань), 2.34-05, 2.69-58; оршуулгын—2.60-91; корректорнуудай—2.33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй—2.35-95, Манай корреспондентнууд: Агинскда—3.42.19; Закаменскда—30-61, Баргажанда—91.6-40.

Һонинуудые гаргадаг «Бурятия» хэблэлэй телефонууд: директор—2.49.94, бухгалтери—2.23-67, вахта—2.67-95. 2-67-05.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4327. Стереотипта тушаагдаһан саг 23.00

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдэ.

Директорэйнь телефон: 2.40.45.

Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 135.